

Na osnovu člana 6 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list CG“, br. 56/09, 34/14 i 1/15), člana 37 Zakona o morskome ribarstvu i marikulturi („Službeni list CG“, broj 56/09) i čl. 7 i 18 Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu („Službeni list CG“, broj 59/14), Vlada Crne Gore, na sjednici od 5.februara 2015. godine, donijela je

**UREDBU
O USLOVIMA, NAČINU I DINAMICI SPROVOĐENJA MJERA AGRARNE POLITIKE
ZA 2015. GODINU - AGROBUDŽET**

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se uslovi, način i dinamika sprovođenja mjera agrarne politike za tržišno-cjenovnu politiku, politiku ruralnog razvoja, poslove od javnog interesa, socijalne transfere pojedincima i mjere u oblasti ribarstva, (u daljem tekstu: Agrobudžet).

Član 2

Sredstva predviđena Agrobudžetom opredijeljena su Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja (u daljem tekstu: Ministarstvo) u Budžetu Crne Gore za 2015. godinu (u daljem tekstu: Budžet), u ukupnom iznosu od 14.975.018,42€, od čega, za:

1. razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i ribarstvo	13.585.000,00€
2. sprovođenje mjera zdravstvene zaštite životinja	1.200.000,00€
3. sprovođenje fitosanitarnih mjera	190.018,42€

1. Sredstva za razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i ribarstvo

Sredstva za razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i ribarstvo u iznosu od 13.585.000,00 opredijeljena su Ministarstvu u okviru opštih prihoda Budžeta funkcionalna klasifikacija 41101 - Program 2531 - Poljoprivreda i ribarstvo i Program 3891 - Ruralni razvoj i mogu biti uvećana iz kredita Svjetske Banke „Institucionalni razvoj i jačanje poljoprivrede Crne Gore“ (MIDAS) u skladu sa članom 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu i donacija iz projekta EU/IPA institucionalno jačanje poljoprivrede i ruralnog razvoja IPARD-like - EU Grant No. TF 18039 u skladu sa članom 8 Zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu i izvršavaće se u visini njihovog ostvarenja.

a. Program 2531 – Poljoprivreda i ribarstvo

- 1.1.1 pozicija 4147 – konsultantske usluge, projekti i studije, obezbjeđuju se iz sredstava opštih prihoda Budžeta u iznosu od 765.000,00€;
- 1.1.2 pozicija 4181 – subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, u iznosu od 9.370.000,00€;
- 1.1.3 pozicija 4318 – ostali transferi pojedincima-staračke naknade, u iznosu od 2.650.000,00€;

b. Program 3891 – Ruralni razvoj

- 1.2.1 pozicija 4412 – izdaci za ruralni razvoj i lokalnu infrastrukturu, u iznosu od 800.000,00€

2. Sredstva za sprovođenje mjera zdravstvene zaštite životinja

Sredstva za zdravstvenu zaštitu životinja u iznosu od 1.200.000,00€, opredijeljena su Ministarstvu, u okviru opštih prihoda Budžeta, funkcionalna klasifikacija 41101 - Program 1841 Veterinarska uprava, na poziciji 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga u iznosu od 1.200.000,00€, koja će se realizovati u skladu sa Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja za 2015. godinu.

3. Sredstva za sprovođenje fitosanitarnih mjera

Sredstva za fitosanitarne mjere, u iznosu od 190.018,42€, opredijeljena su Ministarstvu u okviru opštih prihoda Budžeta funkcionalne klasifikacije: Program 2621 - Fitosanitarna uprava, na poziciji 4133 - materijal za posebne namjene, u iznosu od 3.000,00€, 4147 - konsultantske usluge, projekti i studije, u iznosu od 187.018,42€, koja će se realizovati u skladu sa Programom fitosanitarnih mjera za 2015. godinu.

Član 3

Za izvršenje Agrobudžeta, odgovorno je Ministarstvo i nadležni organi uprave odnosno službe određene za realizaciju pojedinih programa i lica određena za praćenje pojedinih programa.

Obaveze prema korisnicima programa izvršavaće se po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje, koji odobrava Ministarstvo finansija.

Troškovi iskazani po pojedinim programima predstavljaju projektovane vrijednosti.

Ministarstvo može u toku izvršenja Agrobudžeta vršiti izmjene namjene korišćenja sredstava i preusmjeravati ih sa jednog programa na drugi do visine ukupnih sredstava.

Član 4

Uslovi, način i dinamika sprovođenja mjera agrarne politike za 2015. godinu dati su u Prilogu koji je sastavni dio ove uredbe.

Član 5

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

VLADA CRNE GORE

Broj: 08-142

Podgorica, 5. februar 2015. godine

PREDSJEDNIK,

Milo Đukanović

Agrobudžet 2015
prikaz agrobudžeta po mjerama i linijama

			agrobudžet 2015				ekonomska klasifikacija			
A) POLJOPRIVREDA										
Šifra	Ekon. Klas.	Naziv programa			4147			4181	4412	4318
			Iznos	%	tekući	donacije	kredit			
1	MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE									
1.1.	Direktna plaćanja									
1.1.1	4181	Direktna podrška stočarskoj proizvodnji	2.940.000,00					2.940.000,00		
1.1.2	4181	Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	1.600.000,00					1.600.000,00		
1.1.3	4181	Podrška jačanju otkupne mreže mlijeka	300.000,00					300.000,00		
1.1.4	4181	Direktna podrška ratarskoj proizvodnji	740.000,00					740.000,00		
1.1.5	4181	Podrška proizvodnji duvana	50.000,00					50.000,00		
UKUPNO DIREKTNA PLAĆANJA (1.1.)			5.630.000,00					5.630.000,00		
1.2.	4181	PROGRAM UNAPREĐENJA PČELARSTVA	148.000,00					148.000,00		
1.3.	MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA									
1.3.1	4181	Program intervencija na tržištu	150.000,00					150.000,00		
1.3.2	4181	Upravljanje rizicima u poljoprivredi	202.000,00					202.000,00		
UKUPNO MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA (1.3.)			350.000,00					350.000,00		
UKUPNO MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE (1.1.+1.2.+1.3.)			6.130.000,00					6.130.000,00		
2	MJERE RURALNOG RAZVOJA									
2.1.	Osovina 1: Mjere jačanja konkurentnosti proizvođača hrane									
2.1.1.	4147	PODRŠKA INVESTICIJAMA U POLJOPRIVREDNA GAZDINSTVA (EU/IPA projekat izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori, EU i Svjetska banka)	3.500.000,00			3.500.000,00				
2.1.2.	4147	PODRŠKA INVESTICIJAMA U POLJOPRIVREDNA GAZDINSTVA (MIDAS GRANTOVI)	1.500.000,00			800.000,00	700.000,00			
2.1.3.	4181	Podrška razvoju vinogradarstva i vinarstva	300.000,00					300.000,00		
2.1.4.	4181	Podrška podizanju i modernizaciji / opremanju proizvodnih voćnih zasada	350.000,00					350.000,00		
2.1.5.	4181	Podrška razvoju maslinarstva	120.000,00					120.000,00		

2.1.6.	4181	Podrška povrtarskoj proizvodnji	260.000,00				260.000,00		
2.1.7.	4181	Podrška podizanju višegodišnjih zasada ljekovitog i aromatičnog bilja	100.000,00				100.000,00		
2.1.8.	4181	Podrška investicijama za preradu na porodičnim gazdinstvima	400.000,00				400.000,00		
2.1.9.	4181	Unapređivanje kvaliteta proizvoda	80.000,00				80.000,00		
2.1.10.	4181	Promocija poljoprivrede i poljoprivrednih proizvoda	170.000,00				170.000,00		
2.1.11.	4181	Podrška unapređenju kvaliteta sirovog mlijeka	150.000,00				150.000,00		
2.1.12.	4181	Podrška aktivnostima kooperativa i nacionalnih udruženja	50.000,00				50.000,00		
UKUPNA SREDSTVA ZA OSOVINU 1			6.980.000,00			4.300.000,00	700.000,00	1.980.000,00	
2.2.	<i>Osovina 2: Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima</i>								
2.2.1	4412	Očuvanje autohtonih genetičkih resursa u poljoprivredi	33.000,00				33.000,00		
2.2.2	4181	Organska proizvodnja	200.000,00				200.000,00		
2.2.3	4412	Održivo korišćenje planinskih pašnjaka	207.000,00					207.000,00	
UKUPNA SREDSTVA ZA OSOVINU 2			440.000,00					233.000,00	207.000,00
2.3.	<i>Osovina 3: Mjere za poboljšanje kvaliteta života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima</i>								
2.3.1	4412	Diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama	60.000,00					60.000,00	
2.3.2	4412	Obnova i razvoj sela i izgradnja seoske infrastrukture	533.000,00					533.000,00	
UKUPNA SREDSTVA ZA OSOVINU 3			593.000,00						593.000,00
UKUPNO MJERE RURALNOG RAZVOJA (2.1.+2.2.+2.3.)			8.013.000,00			4.300.000,00	700.000,00	2.213.000,00	800.000,00
3	<i>PODRŠKA OPŠTIM SERVISIMA U POLJOPRIVREDI</i>								
3.1.	4181	Obrazovanje, istraživanja, razvoj i analize	177.000,00				177.000,00		
3.2.	4181	Program unapređivanja stočarstva	250.000,00				250.000,00		
3.3.	4147	Program stručnih i savjetodavnih poslova u stočarstvu	300.000,00		300.000,00				
3.4.	4147	Program savjetodavnih poslova u biljnoj proizvodnji	300.000,00		300.000,00				
3.5	4147	Program mjera kontrole kvaliteta proizvoda	165.000,00		165.000,00				
UKUPNO PODRŠKA SERVISIMA U			1.192.000,00		765.000,00			427.000,00	

	POLJOPRIVREDI									
4	SOCIJALNI TRANSFERI SEOSKOM STANOVNIŠTVU									
4.1	4318	PROGRAM STARAČKIH NAKNADA	2.650.000,00						2.650.000,00	
5	4181	TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA	300.000,00				300.000,00			
6	4147	INSTITUCIONALNI RAZVOJ I JAČANJE POLJOPRIVREDE CRNE GORE	3.001.000,00		122.000,000	2.879.000,00				
UKUPNO ZA POLJOPRIVREDU (1+2+3+4+5+6)			21.286.000,00		765.000,00	4.422.000,00	3.579.000,00	9.070.000,00	800.000,00	2.650.000,00
B) RIBARSTVO										
B-1	Podrška razvoju sektora morskog ribarstva i marikulture									
B-1.1	Mjera jačanja ribarske flote									
B-1.1.1	4181	Modernizacija ribarske flote za ulov demersalnih resursa	45.000,00					45.000,00		
B-1.1.2	4181	Povećanje profesionalne ribarske flote za ulov pelagičnih resursa	35.000,00					35.000,00		
B-1.1.3	4181	Modernizacija ribarske floteu malom privrednom ribolovu(plovila do 10m loa)	30.000,00					30.000,00		
UKUPAN IZNOS SREDSTAVA ZA MJERE UNAPRJEĐIVANJA RIBARSKE FLOTE (B - 1.1)			110.000,00					110.000,00		
B-1.2	Mjera unaprjeđivanja sektora marikulture									
B-1.2.1	4181	Poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture	30.000,00					30.000,00		
B-1.2.2	4181	Poboljšanje zaštite uzgajališta školjki od predatora	15.000,00					15.000,00		
UKUPAN IZNOS SREDSTAVA ZA MJERE UNAPRJEĐIVANJA SEKTORA MARIKULTURE (B - 1.2)			45.000,00					45.000,00		
B-1.3	4181	Mjera unapređenja sektora morskog ribarstva (B-1.3.1 Stvaranje uslova za održavanje i čuvanje ribe i drugih morskih organizama)	30.000,00					30.000,00		
B-1.4	4181	Mjera održivog upravljanja i očuvanja resursa ribe i drugih morskih organizama (B-1.4.1 održivo upravljanje i očuvanje resursa ribe i drugih morskih organizama)	61.000,00					61.000,00		
UKUPNA PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE (B-1.1.+ B-			246.000,00					246.000,00		

	1.2.+ B-1.3. + B.1.4)								
B.2		Podrška razvoju sektora slatkovodnog ribarstva i akvakulture							
B.2.1	4181	Mjera unapređenja slatkovodnog ribarstva (B-2.1.1. Održivo upravljenje slatkovodnim ribarstvom)	24.000,00					24.000,00	
B.2.2.	4181	Mjera unapređivanja sektora slatkovodne akvakulture (B-2.2.1 Poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture)	30.000,00					30.000,00	
		UKUPNA PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA SLATKOVODNOG RIBARSTVA I AKVAKULTURE (B2.1 + B 2.2)	54.000,00					54.000,00	
UKUPNO ZA RIBARSTVO (B.1+B.2)			300.000,00					300.000,00	
UKUPNO IZNOS SREDSTAVA ZA POLJOPRIVREDU I RIBARSTVO (A+B)			21.586.000,00		765.000,00	4.422.000,00	3.579.000,00	9.370.000,00	800.000,00
C) OPERATIVNI PROGRAMI UPRAVA									
7	4147	Program fitosanitarnih mjera	190.018,42		190.018,42				
8	4181	Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja	1.200.000,00					1.200.000,00	
UKUPNO - AGROBUDŽET (A+B+C)			22.976.018,42		955.018,42	4.422.000,00	3.579.000,00	10.570.000,00	800.000,00

MJERE AGRARNE POLITIKE
A) POLJOPRIVREDA
1. MJERE TRŽIŠNO – CJENOVNE POLITIKE

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.1. DIREKTNA PLAĆANJA	
1.1.1	<i>DIREKTNA PODRŠKA STOČARSKOJ PROIZVODNJI</i>
Razlozi za podršku	<p>Specifični prirodni uslovi Crne Gore, koji se ogledaju u velikim površinama prirodnih livada i pašnjaka, predodredili su ekstenzivno gajenje preživara. Govedarstvo je najvažnija grana stočarstva, sa ukupnim brojem od oko 85.000 grla. Goveda se gaje na više od 50% poljoprivrednih gazdinstava, odnosno na 75% gazdinstava koja se bave stočarskom proizvodnjom. Prosječan broj grla po gazdinstvu je nizak (3,3), dok samo oko 40% gazdinstava uzgajaju više od tri priplodna grla. I pored visokog učešća meleza ostvaruje se značajna proizvodnja u sektorima mesa i mlijeka. Izmjena rasnog sastava ide u pravcu povećanja učešća produktivnijih rasa dok se teži i povećanju broja grla po poljoprivrednom gazdinstvu i unapređivanju infrastrukture na poljoprivrednim gazdinstvima kao i primjenu savremenijih načina uzgoja. Tov junadi sve više dobija na značaju, budući da se tov odvija kako u intezivnim, tako i u ekstenzivnim sistemima uzgoja. Kod ovaca i koza, koje se tradicionalno gaje za proizvodnju mlijeka i mesa, ishrana se gotovo u cjelini bazira na korišćenju prirodnih livada i pašnjaka lošijeg kvaliteta.</p> <p>Korišćenje raspoloživih resursa prirodnih livada i pašnjaka gajenjem preživara tijesno je povezano sa ostankom aktivne radne snage na ruralnom području, odnosno smanjenjem negativnih demografskih trendova.</p> <p>Kroz mjere Agrobudžeta Ministarstvo nastavlja da podržava razvoj ovog sektora međutim</p>

	<p>vršiće se postepena prilagođavanja kako bi se mjere usklađivale sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije.</p> <p>Narednih godina će se kao uslov za ostvarivanje prava za direktna plaćanja u stočarskoj proizvodnji postepeno uvoditi kriterijumi iz kodeksa dobre poljoprivredne prakse.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti stočarske proizvodnje i stvaranje tržišno održivog proizvođača; • obezbjeđivanje uslova za uravnotežen razvoj govedarstva, ovčarstva i kozarstva; • bolje korišćenje raspoloživih resursa, posebno prirodnih livada i pašnjaka; • jačanje vertikalne integracije u proizvodnji mesa; time podizanje standarda života poljoprivrednih proizvođača u ruralnim područjima kroz povećanje dohotka poljoprivrednih gazdinstava.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Direktna podrška stočarstvu sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>premije po grlu za krave i priplodne junice;</i> • <i>premije po grlu za priplodne ovce i koze;</i> • <i>premije za organizovani tov junadi, bikova i volova;</i> • <i>premije za jačanje stočnog fonda;</i> <p>a) <i>Premije za krave i priplodne junice</i> - pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od četiri grla te vrste stoke, i to <u>samo za grla iznad</u> ovog minimuma. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimalno šest mjeseci. Osnovna premija po grlu za priplodne krave i junice iznosi do 70€.</p> <p>b) <i>Premije za priplodne ovce i koze</i> – pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od 40 ovaca i/ili više od 30 koza u stadu. Plaćanje se odnosi <u>samo na grla iznad</u> minimalnog broja. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimalno šest mjeseci. Osnovna premija po grlu za priplodne ovce i koze iznosi do 8€.</p> <p>c) <i>Premije po grlu za organizovani tov junadi, bikova i volova</i> - pravo na premiju za organizovani tov junadi imaju ona gazdinstva koja tu kategoriju goveda <u>prodaju klanici koja je</u> upisana u Registar odobrenih objekata. Minimalni broj grla za ostvarivanje prava na premiju je 3 grla iz sopstvene proizvodnje ili deset za kupljena grla bez obzira na porijeklo (iz Crne Gore ili iz uvoza). Premiju ostvaruju grla odgajena u Crnoj Gori i uvezena junad. Uslov za ostvarivanje prava na premiju je da grla borave na gazdinstvu u tovu <u>najmanje šest mjeseci</u>. Osnovna klanična premija za tovljenu junad, bikove i volove iznosi do 140€ po grlu iz sopstvene proizvodnje odnosno do 120€ za kupljena grla bez obzira da li su kupljena u Crnoj Gori ili uvezena. Premija se ne ostvaruje za klanje teladi. Uslov je za klanične premije za utovljenu junad, bikove i volove da grla imaju minimalnu tjelesnu masu od 400 kg, uz izuzetak za junad utovljenu na paši koja mogu imati minimalnu masu pri klanju 350 kg. Za premije na sve vrste stoke, <u>preduslov</u> je da su grla obilježena ušnim markicama i registrovana u bazi podataka Veterinarske uprave, da držalac životinje posjeduje pasoše za grla i uredno vodi evidenciju u skladu sa zakonom. Da bi držalac životinje ostvario pravo na premiju za organizovani tov junadi, bikova i volova potrebno je da na arhivu Ministarstva dostavi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popunjen obrazac za premije; • potvrda o registraciji i broju grla iz Veterinarske uprave; • prijavu početka organizovanog tova grla koju treba da prati potvrda o broju grla na gazdinstvu iz veterinarske baze podataka, kako bi se imao uvid o broju grla u tovu. Pod organizovanim tovom se smatra tov minimum 3 grla iz sopstvene proizvodnje ili minimum deset kupljenih grla (pod kupljenim grlima podrazumijevaju se grla kupljena u Crnoj Gori ili iz uvoza); • ako su grla uvezena potrebno je dostaviti rješenje Veterinarske uprave o uvozu, dobijeno pri ulasku u Crnu Goru (rješenje o uvozu graničnog veterinarskog inspektora), sa brojem uvezenih grla i identifikacionim brojevima grla; • otkupni list <u>klanice koja je upisana u Registar odobrenih objekata</u>, (sa upisanim imenom i adresom vlasnika, datumom otkupa, tjelesnom masom grla, brojem gazdinstva, identifikacionim brojem grla i kategorijom grla). <p>Uslov za plaćanje premije jeste da poljoprivredno gazdinstvo bude registrovano u Registru poljoprivrednih proizvođača.</p> <p>d) <i>premije za unapređenje stočnog fonda</i> - bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku definisaniće se javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Ukoliko je ukupan iznos zahtjeva za pojedinu vrstu premija veći od planiranog, proporcionalno se smanjuju plaćanja po grlu za tu vrstu podrške.</p>
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju propisane kriterijume.

Način plaćanja	Uplatom na žiro račun poljoprivrednim gazdinstvima, prema spiskovima Službe za selekciju stoke.	
Realizacija	Ministarstvo – Služba za selekciju stoke.	
Procedura realizacije	<p>Februar: Služba za selekciju stoke distribuira obrasce zahtjeva i putem medija obavještava poljoprivredna gazdinstva da podnesu zahtjev za premiju u stočarskoj proizvodnji.</p> <p>1. mart - 30. april: Proizvođači sami ili uz pomoć Službe za selekciju stoke popunjavaju obrasce za premije, koje šalju isključivo preporučenom poštom na arhivu Ministarstva.</p> <p>1. maj - 30. oktobar: Služba provjerava stanje na terenu: min. 50% zahtjeva za sve premije.</p> <p>Dokumentacija za organizovani tov junadi, bikova i volova dostavlja se Ministarstvu na početku organizovanog tova. Služba za selekciju stoke provjerava sve zahtjeve preko Elektronske baze podataka i terenski obilazi minimum jednom mjesečno 50% zahtjeva.</p> <p>1. novembar - 1. decembar: Izrada izvještaja, formiranje spiskova za premiju i njihovo dostavljanje Ministarstvu.</p> <p>1. decembar - 15. decembar: Isplata premija za tekuću godinu. Isplata premija za tov koji je završen do 01.06. biće izvršena do kraja juna. Isplata premija za tov završen do 01. decembra biće isplaćena krajem godine.</p> <p>Finansijski plan koji slijedi određen je na osnovu broja grla koja su stekla pravo za premiju u 2014. godini.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, služba za selekciju stoke i inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	premije za gazdinstava u govedarstvu – 14.600 grla x 70€	1.022.000,00
	premije za gazdinstva u ovčarstvu – 65.000 grla x 8€	520.000,00
	premije za gazdinstva u kozarstvu – 12.250 grla x 8€	98.000,00
	premija za organizovani tov junadi, bikova i volova – 5.000 grla x 120€	600.000,00
	Investicije u povećanje stočnog fonda	700.000,00
	UKUPNO:	2.940.000,00
<p>Napomena: <i>Ukoliko se prilikom kontrole na terenu ispostavi da je prijavljeni broj grla manji podnosilac zahtjeva gubi pravo na premiju za 2015. godinu!</i> Zahtjevi koji nijesu dostavljeni u skladu sa gore navedenom procedurom neće biti razmatrani.</p>		

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.1. DIREKTNA PLAĆANJA	
1.1.2	PODRŠKA RAZVOJU TRŽIŠNE PROIZVODNJE MLIJEKA
Razlozi za podrška	<p>Ukupna proizvodnja mlijeka u Crnoj Gori procjenjuje se na oko 180 miliona litara godišnje, od čega se do 15% prerađuje u registrovanim mljekarama i sirarama. U 2014. količina otkupljenog mlijeka porasla je za oko 1,5% u odnosu na 2013. godinu.</p> <p>Količine mlijeka koje su van sistema otkupa, domaćinstva koriste za vlastitu potrošnju, dok veći dio prerađuju u mliječne proizvode (sir i kajmak). Ovi proizvodi pojavljuju se na organizovanom tržištu preko mliječnih pijaca, maloprodajnih prehrambenih objekata i supermarketa. Međutim, i dalje se značajne količine realizuju direktnom prodajom ili na „kućnom pragu“. Osim navedenih značajano tržište za mliječne proizvode otvara se razvojem turizma. Kako bi se odgovorilo zahtjevima tržišta potrebno je uspostaviti proizvodnju koja će obezbijediti kontinuirane količine, ali i zadovoljiti kvalitetom proizvoda.</p> <p>Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno unaprijediti razvoj tržišne proizvodnje mlijeka i njeno prilagođavanje standardima EU. Kako bi se postigli ovi ciljevi, Ministarstvo svojim aktivnostima i mjerama podržava otkup mlijeka, ali se mjera postepeno prilagođava uslovima na tržištu. U skladu sa situacijom u sektoru mljekarstva prilagođavaju se i mjere podrške. Sa ciljem povećanja kvaliteta otkupljenog mlijeka nastavlja se podrška proizvođačima sirovog mlijeka većeg kvaliteta. Kao što je najavljeno prethodne godine, postepeno se povećavaju kriterijumi za ostvarenje podrške po kvalitetu.</p> <p>Razvoj tržišne proizvodnje mlijeka dodatno je podržana i mjerom ruralnog razvoja kojom se poljoprivrednim proizvođačima omogućava finansiranje ulaganja u opremu za povećanje kvaliteta proizvedenog mlijeka.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> podizanje konkurentnosti tržišne proizvodnje mlijeka;

	<ul style="list-style-type: none"> • podsticanje razvoja komercijalne proizvodnje mlijeka za isporuku mljekarama; • povećanje ukupne proizvodnje mlijeka; • povećanje udjela otkupljenog mlijeka u ukupnoj proizvodnji mlijeka; • unapređivanje kvaliteta mlijeka; • ukрупnjivanje poljoprivrednih gazdinstava za proizvodnju mlijeka. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje u vidu osnovne premije koja iznosi 0,06€ po litru, od dana stupanja na snagu Agrobudžeta). Uslov za ovu premiju je da isporučena količina mlijeka po gazdinstvu bude minimalno 400 litara mjesečno.</p> <p>Podrška u vidu premije za količinu iznosu od 0,01€ po litru se daje proizvođačima koji mjesečno mljekari predaju više od 5.000 litara mlijeka. Podrška se ostvaruje za količine iznad 5.000 litara.</p> <p>Podrška u vidu premije za kvalitet se ostvaruje na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0,03€ po litru isporučenog kravljeg mlijeka za sirovo mlijeko koje ima manje od 100.000 mikroorganizama i manje od 400.000 somatskih ćelija u ml. - 0,01€ po litru isporučenog kravljeg mlijeka za mlijeko koje ima više od 100.000 a manje od 200.000 mikroorganizama i manje od 400.000 somatskih ćelija u ml. - 0,02€ po litru isporučenog kozjeg i ovčjeg mlijeka za mlijeko koje ima manje od 1.500.000 mikroorganizama u ml. <p>Pravo na premiju za kvalitet ostvaruju i proizvođači koji isporučuju i manje količine od 400 litara mjesečno.</p> <p>Za otkup između 1. i 15. u mjesecu kvalitet se određuje na osnovu prve analize mlijeka u tom mjesecu a za otkup između 15. i 31. na osnovu druge analize.</p>	
Korisnici	Proizvođači sirovog mlijeka koji predaju mlijeko registrovanim sirarama i mljekarama.	
Način plaćanja	Preko poslovnih banaka, gotovinske isplate poljoprivrednim proizvođačima po spiskovima mljekara.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa sa registrovanim mljekarama i sirarama.	
Procedura realizacije	<p>Spiskovi proizvođača sa podacima o mjesečnim količinama isporučenog mlijeka su osnov za obračun i isplatu premije.</p> <p>Registrovane mljekare dostavljaju spiskove sa podacima najkasnije do 10. u mjesecu za otkupljeno mlijeko u prethodnom mjesecu.</p> <p>Za otkupljeno mlijeko isplate se kooperantima vrše mjesečno, na osnovu spiskova koje mljekara dostavi Ministarstvu. Poslije izvršene kontrole od strane Ministarstva, sredstva premija uplaćivaće se na žiro račune mljekara koje su dužne da odmah po dobijanju sredstava isplate kooperante. U slučaju da mljekara ova sredstva ne isplate kooperantima odmah, dalja uplata premija mljekari će se obustaviti. Na lični zahtjev kooperanta premije mogu biti uplaćivane direktno na žiro račun kooperanta.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Premije po litru mlijeka 0,06€	1.460.000,00
	Premije 0,01€ za količinu preko 5000 litara	40.000,00
	Premije 0,03€, 0,01€, 0,02€ za kvalitet mlijeka (kravljeg, kozjeg i ovčjeg mlijeka)	100.000,00
	UKUPNO:	1.600.000,00

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.1. DIREKTNA PLAĆANJA	
1.1.3	PODRŠKA JAČANJU OTKUPNE MREŽE MLJEKA
Razlozi za podršku	<p>Otkup mlijeka jeste jedna od slabijih karika lanca vrijednosti u mljekarskom sektoru. Mljekare organizuju otkup same na način što specijalnim vozilima posjećuju sve poljoprivredne proizvođače na licu mjesta. Mjera podrška jačanju otkupne mreže uvedena je kada u većini opština nije bilo organizovanog otkupa mlijeka. Međutim, u poslednjih 10 godina ovaj segment je unaprijeđen dok je značajno povećan broj mljekara.</p> <p>I pored evidentnog unapređenja otkupne mreže još uvijek u pojedinim opštinama nije organizovan otkup sirovog mlijeka.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • održavanje, jačanje i proširenje infrastrukture za otkup mlijeka;

	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti proizvodnje i prerade mlijeka; • povećanje otkupa mlijeka i prerade u registrovanim mljekarama; • širenje asortimana mlječnih proizvoda iz domaće proizvodnje. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Putem učešća u finansiranju troškova otkupa mlijeka, uključujući funkcionisanje otkupnih centara, podržavaju se mljekare da održavaju i proširuju otkupnu mrežu. Mjera se odnosi na sve registrovane mljekare i sirare koje redovno otkupljuju mlijeko od domaćih proizvođača.</p> <p>Osnov za učešće u finansiranju troškova otkupa je količina otkupljenog mlijeka koja se dokazuje priloženim spiskovima proizvođača.</p> <p>Troškovi se nadoknađuju za svaki litar otkupljenog mlijeka u iznosu od 0,01€ po litru, što podrazumijeva i količine manje od 400 litara mjesečno otkupljene od kooperanata.</p> <p>U cilju stvaranja klastera i ukрупnjavanja proizvodnje na kraju godine dodatno će biti podržane mljekare koje mlijeko otkupljuju i sarađuju sa više kooperanata. Mljekare koje na godišnjem nivou prosječno imaju više od 75 kooperanata biće podržane sa do 1.000€ na svakih 75 kooperanata.</p>	
Korisnici	Sve registrovane mljekare i sirare koje otkupljuju mlijeko od domaćih proizvođača.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa spiskom poljoprivrednih proizvođača od kojih je otkupljeno mlijeko.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa registrovanim mljekarama, sirarama i otkupnim centrima.	
Procedura realizacije	<p>Osnov za obračun i isplatu premije su otkupljene mjesečne količine mlijeka sa registrovanih poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori.</p> <p>Registrovane mljekare i sirare dostavljaju podatke najkasnije do 10. u mjesecu za otkupljeno mlijeko u prethodnom mjesecu.</p> <p>Isplate se vrše mjesečno mljekarama i sirarama.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Premije 0.01€ x 26.000.000	260.000,00
	Premije 1000€ x 40 bodova (1 bod = 75 kooperanata)	40.000,00
	UKUPNO:	300.000,00

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE

1.1. DIREKTA PLAĆANJA

1.1.4	DIREKTA PODRŠKA RATARSKOJ PROIZVODNJI
Razlozi za podršku	<p>Proizvodnja sjemenskog krompira i krmnog bilja dominantno se odvija na većim nadmorskim visinama u srednjem i sjevernom dijelu Crne Gore. Iako se, prema podacima iz prethodne godine, proizvodnja žitarica odvija na 1100 ha, merkantilnog krompira na 400 ha, krmnog bilja na 2000 ha, a proizvodnja sjemena na 100 ha, još uvijek su raspoložive oranične površine nedovoljno iskorišćene. Ipak, konstantan je trend rasta površina pod ratarskim kulturama, naročito pod krmnim biljem.</p> <p>Razvoj ratarske proizvodnje doprinosi postizanju povoljnijeg spoljnotrgovinskog bilansa, prije svega kroz smanjenje uvoza stočne hrane i sjemenskog krompira.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • optimalno korišćenje raspoloživih resursa oranica kroz redovnu obradu površina pogodnih za gajenje ratarskih kultura i proizvodnju stočne hrane, poštujući principe dobre poljoprivredne prakse; • kvalitetnija ponuda ratarskih kultura domaće proizvodnje; • povećanje proizvodnje stočne hrane i smanjenje uvoza; • obezbjeđivanje kvalitetnog sjemenskog materijala ratarskih kultura domaće proizvodnje.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla, odnosno u Registar proizvođača sjemena i sadnog materijala i koji su prijavili proizvodnju za tu godinu.</p> <p>Podrška se obezbjeđuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proizvodnju ratarskih kultura; • proizvodnju sjemenskog materijala ratarskih kultura. <p>Podrška se sprovodi u obliku direktnih plaćanja po ha zasijane i/ili zasađene površine.</p> <p>Proizvođači višegodišnjih krmnih kultura, osim u godini zasnivanja zasada, imaju pravo na direktna plaćanja i u sljedeće četiri godine za istu parcelu uz uslov da na njima primjenjuju</p>

	<p>redovno agrotehničke mjere i da godišnje dostavljaju zahtjev za podršku. U ovoj budžetskoj godini pravo na ovaj vid podrške imaju proizvođači koji su zasnovali proizvodnju 2011. godine i kasnije.</p> <p>Minimalna površina za podršku proizvodnje žitarica i krmnog bilja je 1 ha, a za proizvodnju krompira 0,5 ha.</p> <p>Ne mogu sa sabirati površine uzgoja različitih kultura za ispunjavanje navedenog minimuma po zahtjevu.</p> <p>Proizvođač ratarskih kultura podnosi Ministarstvu zahtjev na obrascu koji se može preuzeti u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji. Uz zahtjev dostavlja se sljedeća dokumentacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiskalni račun za sjemenski materijal; • uvjerenje o kućnoj zajednici; • spisak posijanih parcela sa navedenom površinom za svaku parcelu pojedinačno; <p>Proizvođač višegodišnjih krmnih kultura dostavlja potrebnu dokumentaciju samo prve godine zasnivanja proizvodnje.</p> <p>Proizvođač sjemenskog materijala podnosi Ministarstvu zahtjev za ostvarivanje prava na podršku sa sljedećom dokumentacijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sertifikat o kontroli proizvodnje Fitosanitarnе uprave; • dokaz o kupovini krompira elita odnosno sertifikovanog polaznog materijala za sjemena žitarica (fiskalni račun/virman i etiketa sa pakovanjem). <p>Rok za dostavljanje zahtjeva za proljećnu sjetvu, usjeve krmnog bilja iz prethodog četvorogodišnjeg perioda i sjemensku proizvodnju je 01. jun , a za jesenju sjetvu je 15. novembar.</p> <p>Osnovni iznos plaćanja po ha iznosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za ratarske kulture koje se gaje za merkantilnu proizvodnju do 160€; • za krmno bilje do 150€ u godini sjetve i 100€ u naredne četiri godine; • za sjemenski krompir do 700€, kategorije elita (niže kategorije sjemenskog krompira obračunavaće se kao merkantilni u iznosu 160€/ha); • za sjemensku proizvodnju žitarica 300€. <p>Ne mogu sa sabirati površine uzgoja različitih kultura za ispunjavanje navedenog minimuma po zahtjevu.</p> <p>Sjeme koje nije nabavljeno u skladu sa Zakonom o sjemenskom materijalu ("Sl. list RCG", br. 28/06) neće biti podržano.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanja za pojedinu vrstu direktne podrške prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha.</p>	
Korisnici	Proizvođači sjemenskog materijala i proizvođači ratarskih kultura koji ispunjavaju propisane kriterijume.	
Način plaćanja	Poljoprivrednim proizvođačima na žiro-račun. Isplata se vrši u tekućoj godini.	
Realizacija	Ministarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, Fitosanitarna uprava.	
Procedura realizacije	Realizaciju sjetve/sadnje <i>na licu mjesta</i> utvrđuje Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, a kontrolu proizvodnje sjemenskog materijala Fitosanitarna uprava i dostavljaju Ministarstvu izvještaj.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i Fitosanitarna uprava.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Merkantilna proizvodnja: ratarskih kultura 160€/ha; krmno bilje 150€ (naredne četiri godine 100€/ha)	640.000,00
	Sjemenska proizvodnja: za krompir elitu 700€/ha i za žitarice 300€/ha	100.000,00
	UKUPNO:	740.000,00

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.1. DIREKTNNA PLAĆANJA	
1.1.5	DIREKTNNA PODRŠKA PROIZVODNJI DUVANA
Razlozi za podršku	Raspoloživi zemljišni resursi u neposrednoj blizini Skadarskog jezera pružaju povoljne uslove za gajenje duvana. Ti raspoloživi zemljišni resursi nijesu još dovoljno iskorišćeni. Podizanje konkurentnosti kroz usmjerenu podršku proizvođačima omogućava održavanje nivoa

	proizvodnje, a time i bolje iskorišćavanje proizvodnog potencijala.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti proizvodnje duvana; • korišćenje resursa raspoloživog zemljišta koje je manje pogodno za uzgoj ostalih kultura, poboljšanje kvaliteta proizvedenog duvana. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se sprovodi u obliku direktnih plaćanja po ha zasijane i/ili zasađene površine duvana. Pravo na direktna plaćanja imaju proizvođači duvana koji su zasnovali proizvodnju u 2015. godini, uz uslov da primjenjuju redovne agrotehničke mjere i da imaju zaključen ugovor sa registrovanim obrađivačima duvana.</p> <p>Utvrđene površine uzgojenog duvana upisuju se u evidencije koje vodi Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji.</p> <p>Iznos direktnih plaćanja po ha posađenog duvana iznosi 1.000€ /ha uz minimalnu gustinu sadnje od 17.000 biljaka po ha.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanja prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po ha.</p>	
Korisnici	Proizvođači duvana koji ugovore proizvodnju sa registrovanim obrađivačima duvana.	
Način plaćanja	Proizvođačima preko banaka, po ispostavljenom izvještaju Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji, kojim će se utvrditi površine ili na račun Udruženja proizvođača duvana. Isplata se vrši u tekućoj godini.	
Realizacija	Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, odgovorno lice - rukovodilac, u saradnji sa registrovanim obrađivačima duvana i Udruženje proizvođača duvana.	
Procedura realizacije	<p><u>Za proizvodnu 2015 godinu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • mart/april 2015. godine, proizvođači duvana zaključuju ugovor sa registrovanim obrađivačima duvana, koji dostavljaju Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji koja Ministarstvu dostavlja spiskove proizvođača sa kojima je potpisan ugovor i osnovnim elementima iz ugovora; • (površina, tip duvana i sl.); • jun/jul 2015. godine Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji sa predstavnicima registrovanih obrađivača duvana obilazi proizvođače duvana koji su ugovorili površine u cilju utvrđivanja stvarno zasnovanih površina pod duvanom koje se upisuju u evidencije Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji; • na osnovu dostavljenih spiskova Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji, Ministarstvo vrši isplatu sredstava proizvođačima duvana; • podrška proizvodnji duvana za sadnju u 2015. isplaćuje se do kraja tekuće godine. 	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Podrška proizvodnji duvana za berbu 2015.	50.000,00
	UKUPNO:	50.000,00

1.2. PROGRAM UNAPREĐIVANJA PČELARSTVA		
Razlozi za podršku	<p>Pčelarstvo u Crnoj Gori ima dugu i bogatu tradiciju. Bogatstvo medonosnog bilja u Crnoj Gori pruža povoljne prirodne uslove za razvoj ove djelatnosti. Značaj pčelarstva ogleda se u proizvodnji meda i ostalih pčelinjih proizvoda, ali i oprašivanju biljaka, čime se direktno utiče na povećanje prinosa raznih voćarskih, ratarskih, livadskih i drugih kultura.</p> <p>Unapređivanje ovog sektora ostvaruje se edukacijom pčelara, mjerama za poboljšanje konkurentnosti proizvodnje i očuvanja zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica kao i selekcija, odgajivanje i reprodukciju matica. Imajući u vidu postojeće stanje razvoja pčelarstva i potrebu da sektor bude konkurentan na širem tržištu i izložen konkurenciji iz zemalja EU i trećih zemalja neophodno je nastaviti program podrške razvoju pčelarstva.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji pčelinjih proizvoda; • poboljšanje genetskog potencijala pčelinjih društava uvođenjem u proizvodnju visoko kvalitetnih matica; • očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda; • podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara; • podrške mladim pčelarima početnicima; • podrška pčelarima u preradi i sterilizaciji voska. 	
Opis mjere i kriterijumi	Podrška unapređivanju proizvodnje selekcionisanih matica odnosi se na podršku funkcionisanju centara za selekciju, koji se pridržavaju strogo propisanih kriterijuma u selekciji	

za podršku	<p>visokokvalitetnih matica, kao i na podršku reprocentrima u uzgoju matica od selekcionisanog materijala. Tokom realizacije projekta "Podizanje Centara za selekciju, odgajivanje i reprodukciju matica" formirana su dva centra za selekciju matica: jedan u Sutomoru gdje se odgaja i selekcioniše primorska matica i jedan u Bijelom Polju gdje se odgaja i selekcioniše planinski ekotip domaće kranjske pčele. Oformljena je i mreža odgajivača selekcionisanih matica, tako da danas imamo sedam registrovanih odgajivača selekcionisanih matica. Selekcionisane matice distribuiraju se članovima pčelarskih udruženja. Distribucija matica vrši se preko Saveza pčelarskih organizacija (Savez) uz obaveznu inspekcijsku kontrolu. Odgajivači selekcionisanih matica su dužni da prilikom raspodjele prilože uvjerenje o dobrom zdravstvenom stanju matica koje ne smije biti starije od 30 dana.</p> <p>Podrška unapređivanju kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica usmjerena je na zaštitu pčelinjih društava od pčelinjeg krpelja (<i>Varroa destructor</i>) upotrebom organskih lijekova i na poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda. Pravo na ovu podršku imaju pčelari koji za tretman svojih zajednica od pčelinjeg krpelja koriste organske preparate izuzimajući organske kiseline (mravlja, oksalna i sl.). Podrška će se dati u iznosu do 50% odobrene investicije.</p> <p>Podrška stručnom osposobljavanju pčelara usmjerava se u razne vidove edukacije i stručnog osposobljavanja pčelara: organizovanje seminara i pčelarskih manifestacija, nabavke literature, izdavanja časopisa i dr.</p> <p>Podrška mladim pčelarima početnicima odnosi se na kupovinu tri oformljene pčelinje zajednice pčelaru početniku ne mlađem od 18 godina i ne starijem od 40 godina. Mladi pčelari učestvuju sa 20% investicije. Odabrani pčelari potpisuju ugovor sa Savezom pčelarskih organizacija u kom se obavezuju da će se baviti pčelarstvom u narednih 5 godina. Dodatno dužni su da se registruju u Veterinarskoj upravi i učlane u Savez pčelarskih organizacija kao i da prisustvuju svim organizovanim predavanjima. Kvota za broj korisnika podrške na lokalnom nivou određuje se na osnovu broja članova udruženja. Kriterijum za izbor korisnika podrške je broj godina.</p> <p>Poziv za dostavljanje zahtjeva za podršku biće otvoren od januara 2015. godine. Mladi pčelari početnici su dužni da zahtjeve uz propratnu dokumentaciju, dostave Savezu pčelarskih organizacija do marta 2015 godine. Popunjen zahtjev (koji će biti postavljen na sajtu Saveza), kopiju lične karte, kao i pismo namjere slati isključivo preporučenom poštom na adresu Saveza. Savez će zajedno sa lokalnim udruženjima i Ministarstvom donijeti o odluku o odobrenim zahtjevima. Nakon izvršenog izbora Savez će u saradnji sa lokalnim udruženjima organizovati predavanja na kojima će odabrane pčelare upoznati sa osnovama pčelarenja.</p> <p>Podrška Savezu pčelarskih organizacija Crne Gore u preradi voska 0.25€/kg prerađenog voska. Pravo na podršku imaju pčelari članovi Saveza pčelarskih organizacija Crne Gore koji su upisani u Registar odobrenih objekata za proizvodnju meda. Podrška je u cilju očuvanja kvaliteta voska iz domaće proizvodnje, pokrivanja troškova (podrška radu) i povećanja efikasnosti prilikom prerade voska.</p>	
Korisnici	Savez pčelarskih organizacija Crne Gore, opštinske pčelarske organizacije, Centri za selekciju matica, uzgajivači matica.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem i dokazima o realizaciji sredstava.	
Realizacija	Savez pčelarskih organizacija, odgovorno lice - predsjednik saveza.	
Procedura realizacije	<p>Ministarstvo sa Savezom pčelarskih organizacija, u skladu sa opredijeljenim sredstvima podrške za tekuću godinu, priprema Akcioni plan realizacije budžeta u cilju efikasne i transparentne podrške svim pčelarima članovima Saveza.</p> <p>Savez pčelarskih organizacija dostavlja Ministarstvu spiskove pčelara o preuzetim maticama, podatke i dokaze o nabavljenoj opremi (svi računi i dokazi o plaćanju moraju glasiti na ime pčelara), spisak imena članova udruženja, spisak održanih pčelarskih manifestacija i stručnih predavanja, izvještaji o prerađenom vosku.</p> <p>O sprovedenim mjerama selekcije u Centrima za selekciju angažovani eksperti podnose izvještaje Ministarstvu.</p> <p>Korisnici podrške moraju biti registrovani u Registar odobrenih objekata za proizvodnju meda. Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izveštaja, koji se podnosi Ministarstvu.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznosu €
	A. Proizvodnja selekcionisanih matica	
	<ul style="list-style-type: none"> finansiranje centara i reprotanica, stručno sprovođenje projekta; učešće u nabavci matica, 8.000 kom x 4€. 	<p>10.000,00</p> <p>32.000,00</p>

	B. Unapređivanje kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica	
	<ul style="list-style-type: none"> • učešće u sprovođenju zaštite pčelinjih društava protiv pčelinjeg krpelja; • učešće u nabavci opreme za Savez pčelarskih organizacija Crne Gore 	30.000,00 30.000,00
	C. Podrška Savezu pčelarskih organizacija Crne Gore u preradi voska	
	<ul style="list-style-type: none"> • prerada voska; 	5.000,00
	D. Podrška mladim pčelarima početnicima	
	<ul style="list-style-type: none"> • učešće u troškovima nabavke tri oformljene pčelinje zajednice. 	20.000,00
	E. Stručno osposobljavanje pčelara	
	<ul style="list-style-type: none"> • organizacija pčelarskih manifestacija i savjetovanja; • učešće Saveza pčelara na međunarodnim pčelarskim manifestacijama i seminarima; • edukacija pčelara; 	5.000,00 10.000,00 6.000,00
	UKUPNO: (A + B + C + D + E)	148.000,00

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.3. MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA		
1.3.1	PROGRAM INTERVENCIJA NA TRŽIŠTU	
Razlozi za podršku	U uslovima slabo razvijene tržišne infrastrukture proizvođači nijesu u stanju sami rješavati probleme vezane za izrazito sezonski karakter proizvodnje, što ugrožava njihov opstanak i razvoj.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • stabilizovanje dohotka proizvođača jagnjadi kroz otklanjanje sezonskog narušavanja sklada između ponude i tražnje; • podrška nabavci jagnjadi po pristupačnim cijenama za određene socijalne grupe i slojeve stanovništva. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Za realizaciju ovog programa će se koristiti instrumenti za stabilizaciju tržišta (Safety net measures) u saradnji sa organizacijama kao što su Crveni krst, udruženja penzionera, sindikalne organizacije i na nivou dosadašnje prakse koja ukazuje da su potrebne godišnje intervencije za otkup do 20.000 tržišnih viškova jagnjadi u izrazito ruralnim područjima koje imaju sezonski karakter (septembar, oktobar).	
Korisnici	Registrovane klanice za otkup jagnjadi.	
Način Plaćanja	Po izvršenom otkupu na osnovu izvještaja otkupljiivača. Na žiro račun isporučiocima.	
Realizacija	Ministarstvo, registrovane klanice za otkup jagnjadi.	
Procedura realizacije	Klanice za otkup jagnjadi dostavljaju podatke o otkupljenim jagnjadima i cijenama kao i ugovore sa organizacijama za koje isporučuju proizvode i poslovnim bankama kojima dokazuju iznos podrške, visinu kamate i period korišćenja.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Podrška programu otkupa jagnjadi	150.000,00
	UKUPNO:	150.000,00

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.3. MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA		
1.3.2.	UPRAVLJANJE RIZICIMA U POLJOPRIVREDI	
Razlozi za podršku	Štete na poljoprivrednim usjevima, stoci i drugim resursima redovan su pratilac poljoprivredne proizvodnje, posebno od vremenskih nepogoda na usjevima i štete koje pričinjavaju velike divljači na stoci. Štete većeg obima prevazilaze mogućnost saniranja od strane proizvođača i mogu ozbiljno da ugroze opstanak gazdinstava, a time i dugoročno održivi razvoj proizvodnje.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> podrška poljoprivrednim proizvođačima da osiguraju svoje usjeve i stoku čime se obezbjeđuje smanjivanje dugoročno negativnih posljedica šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama i drugim vanrednim događajima. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška za upravljanje rizicima u poljoprivredi sastoji se iz:</p> <ul style="list-style-type: none"> finansiranja dijela troškova osiguranja od šteta na poljoprivrednim usjevima i stoci za registrovana poljoprivredna gazdinstva. <p>Kod osiguranja životinja neophodno je da se vrše redovni veterinarski pregledi i da su ispunjene sve propisane mjere za držanje i upotrebu životinja.</p> <p>Kod osiguranja usjeva i plodova je neophodno da su ispunjene sve agrotehničke mjere i dobra poljoprivredna praksa.</p> <p>Podrška za osiguranje od šteta na poljoprivrednim usjevima i stoci može da iznosi do 50% polise osiguranja.</p>	
Korisnici	Registrovana poljoprivredna gazdinstva.	
Način plaćanja	Po zaključenju polise osiguranja, po ispostavljenom zahtjevu na račun podnosioca.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa osiguravajućim društvima.	
Procedura realizacije	Podrška osiguranju sprovodi se na bazi spiskova - evidencija osiguravajućih društava. Isplata se vrši osiguravajućim društvima. U realizaciji mjere Ministarstvo tijesno saraduje sa osiguravajućim društvima i lokalnom samoupravom.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Podrška osiguranju u poljoprivredi i nadoknada pričinjenih šteta	202.000,00
	UKUPNO:	202.000,00

MJERE AGRARNE POLITIKE
A) POLJOPRIVREDA
2. MJERE RURALNOG RAZVOJA

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.1.	PODRŠKA INVESTICIJAMA U POLJOPRIVREDNA GAZDINSTVA (EU/IPA projekat izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori, Evropska unija i Svjetska banka)	
Razlozi za podsticaj	<p>Sticanjem statusa kandidata za članstvo u EU Crna Gora je stekla pravo da bude korisnik svih pet IPA komponenti. Samo sticanje statusa kandidata ne podrazumijeva automatski mogućnost korišćenja sredstava, već je neophodno ispuniti dodatne uslove, koji se odnose na izradu strateških i programskih dokumenata za ove komponente, kao i uslove za dobijanje akreditacije za decentralizovano upravljanje sredstvima iz pomenutih komponenti.</p> <p>Najvažniji korak u uspostavljanju sistema za decentralizovano upravljanje IPA komponenti je definisanje odgovarajućih struktura i nosilaca pojedinih aktivnosti. Operativna struktura se, shodno uslovima za decentralizovano upravljanje navedenim u evropskim regulativama 1085/2006, 718/2007, sastoji od jedne ili više implementacionih agencija koje se osnivaju u okviru državne uprave zemlje korisnice ili pod njenim direktnim nadzorom.</p> <p>Zaključcima Vlade Crne Gore broj: 03-7161/4 od 27. oktobra 2011. godine definisani su činioци Operativne strukture IPA V komponente u okviru Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i to: Sektor za ruralni razvoj (sad Direktorat za ruralni razvoj) kao Upravljačko tijelo i Sektor za plaćanje (sad Direktorat za IPARD plaćanja) kao buduća IPARD agencija.</p> <p>Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je 31. jula 2013. godine prosljedilo akreditacioni paket za V IPA komponentu Ministarstvu finansija i uputilo zvanični zahtjev za dodjelu</p>	

	<p>nacionalne akreditacije. Akreditacioni paket shodno kriterijumima Sektorskog sporazuma i relevantnim regulativama Evropske unije čine priručnici o radu svakog odsjeka Upravljačkog tijela (Direktorata za ruralni razvoj) i IPARD agencije (Direktorata za IPARD plaćanja). Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je postiglo značajan napredak na uspostavljanju Operativne strukture, pripremi IPARD programa i akreditacionog paketa. Uzimajući u obzir iskustvo tokom implementacije mjera ruralnog razvoja, naročito grant komponente koja se finansira putem MIDAS projekta, konstatovan je određen napredak i jačanje sektora poljoprivrede.</p> <p>U cilju daljeg jačanja sektora poljoprivrede i pravovremene pripreme za budući programski period, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je zatražilo i dobilo od Evropske komisije prebacivanje sredstava namijenjenih za V IPA komponentu (2011. i 2012) u I IPA komponentu kroz EU/IPA projekat izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori. Administrativni sporazum između Delegacije Evropske unije u Podgorici i Svjetske banke je potpisan je u junu 2014. godine. Nakon usvajanja Operativnog priručnika EU/IPA projekta izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori od strane Evropske delegacije u Podgorici, Svjetska banka je 4. decembra 2014. godine zvanično poslala pismo o efektivnosti projekta Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja.</p> <p>Ukupna vrijednost EU/IPA projekta izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori iznosi 4.508.641€, od čega 3.385.308€ su grant Evropske unije, dok je 1.123.333€ nacionalna kontribucija.</p> <p>Ovaj projekat se implementira uz podršku Svjetske banke kroz implementaciju IPARD like mjere, čime će se nastaviti kontinuirano i postepeno jačanje poljoprivrednih proizvođača za novi IPARD period (2014-2020).</p> <p>Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je pripremio Operativni priručnik projekta i Operativni priručnik za grantove sa svim pratećim dodacima neophodnim za implementaciju ovoga programa.</p> <p>Operativni priručnik projekta je usvojen novembra 2014. od strane Evropske delegacije u Podgorici, a zatim i od tima Svjetske banke koji prati ovaj projekat, a Operativni priručnik za grantove je usvojen decembra 2014., čime su se stekli uslovi za početak info kampanje i objavljivanje Poziva za dostavljanje aplikacija. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je započelo info kampanju 9. decembra 2014. godine, koja se sprovodi sve do zaključenja poziva za dostavljanje aplikacija.</p> <p>Rok za dostavljanje aplikacija je od 29. decembra 2014. do 28. februara 2015. godine.</p> <p>Kroz implementaciju EU/IPA projekta izgradnje institucija u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Crnoj Gori, nastavlja se dalje jačanje crnogorskih institucija odgovornih za implementaciju mjere podrške za poljoprivredu i ruralni razvoj kao i neophodno dalje osnaživanje poljoprivrednih proizvođača i preduzeća iz oblasti proizvodnje i prerade hrane.</p> <p>Detaljni razlozi za podsticaj su definisani kroz Operativni priručnik za grantove.</p>
Ciljevi	<p>Sveukupni cilj mjere koja je dio Operativnog priručnika za grantove je da bude što više u skladu sa IPARD zahtjevima, kroz koji će se naše institucije kao i korisnici (poljoprivredna gazdinstva i kompanije koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom) osnažiti i izgraditi da budu u stanju da rukovode i koriste IPARD sredstva.</p> <p>Osim konkretne pripreme za IPARD program, mjera će imati za cilj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizaciju proizvodnje i jačanje proizvodne konkurentnosti, <ul style="list-style-type: none"> – povećanje produktivnosti gazdinstva, – smanjenje proizvodnih troškova, • dostizanje nacionalnih i standarda Zajednice (EU) na polju: <ul style="list-style-type: none"> – zaštite životne sredine, – javnog zdravlja, – zdravlja životinja i biljaka, – dobrobiti životinja, – zaštite na radu; • povećanje kvaliteta proizvoda, higijene i bezbjednosti hrane; • poboljšanje konkurentnosti porodičnih poljoprivrednih gazdinstava; • uvođenje novih tehnologija i inovacija, i otvaranje novih tržišnih mogućnosti; • poboljšanje kvaliteta proizvoda uz ispunjavanje nacionalnih i EU standarda u oblasti bezbjednosti hrane i zaštite životne sredine; • očuvanje proizvodnje tradicionalnih proizvoda; • povezivanje sektora poljoprivrede i sektora turizma; • obogaćivanje turističke ponude specifičnim i rijetkim proizvodima visokog kvaliteta; <p>Detaljni ciljevi ovog programa, kao i kriterijumi podrške, su definisani Operativnim</p>

	priručnikom za grantove.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Ovom mjerom se pruža bespovratna podrška po implementiranoj, a prethodno odobrenoj investiciji.</p> <p>Mjera se sastoji od opisa prihvatljive investicije i definisanja pojma korisnika.</p> <p>Mjerom je određen maksimum i minimum prihvatljive investicije, kao i podrške.</p> <p>Minimalan iznos investicije koja će se podržavati iznosi 10.000€, a maksimalan 100.000€.</p> <p>Podrška se daje nakon što se realizuje cjelokupna investicija, u iznosu od 50% (ne uključuje PDV), sa mogućnostima da podrška za određene kategorije poljoprivrednika bude i veća (nije primjenljivo za korisnike koji su pravna lica): 55% prihvatljivih troškova za investicije implementirane od strane mladih farmera (do 40 godina života u vrijeme donošenja odluke o dobijanju bespovratne podrške); 60% prihvatljivih troškova za investicije implementirane od strane poljoprivrednih gazdinstava koja se nalaze u planinskim oblastima iznad 600 mnv; 65% prihvatljivih troškova za investicije u poljoprivredna gazdinstva koja se nalaze u planinskim oblastima od strane mladih farmera (ispod 40 godina života u vrijeme donošenja odluke o dobijanju bespovratne podrške).</p> <p>Takođe, mjerom su detaljno definisane prihvatljive i neprihvatljive investicije, pojam korisnika, procedura odobravanja projekata prema kojoj se evaluacija aplikacija vrši po unaprijed određenim i objavljenim kriterijumima; odobrena investicija može započeti samo nakon potpisivanja ugovora sa MPRR, itd. Takođe, definisani su: način apliciranja, aplikaciona dokumenta, način evaluacije aplikacija, administrativne i terenske kontrole, postupanje po dobijanju zahtjeva za plaćanje od strane korisnika, postupanje po prigovorima, kao i sve ostale procedure. Sva potrebna aplikaciona dokumenta su objavljena na sajtu MPRR.</p>
Korisnici	<p>Korisnik je fizičko lice ili privredno društvo koje mora biti registrovano, ili je predalo kompletnu dokumentaciju za registraciju u Registar poljoprivrednih gazdinstava, u skladu sa Pravilnikom o obliku i načinu vođenja registra subjekata i registra poljoprivrednih gazdinstava (Službeni list Crne Gore, br. 16/2014), u trenutku podnošenja aplikacije (ova definicija se ne odnosi na korisnike u sektoru akvakulture).</p> <p>Takođe, korisnik mora da bude registrovan u relevantnim registrima Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, u trenutku podnošenja aplikacije (zahtjeva), odnosno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – za sektor stočarstva i živinarstva: u registrima Veterinarske uprave (centralni registar gazdinstava, registar objekata i ostali); – za sektor pčelarstva: u registru Veterinarske uprave; – za sektor biljne proizvodnje: sektor vinogradarstva – u registru proizvođača grožđa i vina koji vodi Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, sektor maslinarstva – u registru proizvođača ploda masline i proizvoda od masline koji vodi Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, a za ostale sektore biljne proizvodnje u nekom od registara ili evidencija Fitosanitarne uprave; – za sektor akvakulture: korisnik mora da bude registrovan u Veterinarskoj upravi i u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) gdje je naznačeno da je primarna djelatnost privrednog društva povezana s akvakulturom.
Način plaćanja	<p>Po dostavljanju zahtjeva za isplatu i nakon uspješno izvršene administrativne i terenske provjere završene investicije, korisniku se na njegov bankovni račun uplaćuje iznos novca, u iznosu do 50% (55, 60 ili 65%) bespovratnih sredstava.</p> <p>Sva procedura plaćanja je u skladu sa smjernicama, detaljno opisanim i objavljenim u Operativnom priručniku za grantove.</p>
Realizacija	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u saradnji sa Svjetskom bankom i Evropskom delegacijom u Podgorici.
Procedura realizacije	<p>MPRR kao korisnik projekta je zaduženo za pripremu grant mjera za podršku koje su sastavni dio Operativnog priručnika za grantove. U okviru promovisanja poziva i pojašnjavanja pravila i procedura iz istog, vrši se info kampanja u svim gradovima Crne Gore. Slijedi rok za apliciranje.</p> <p>Nakon apliciranja slijedi evaluacija aplikacija, tj. administrativna i terenska provjera aplikacija i aplikantata. Zatim slijedi potpisivanje ugovora o grant podršci, investiranje, i nakon završene investicije aplikanti dostavljaju zahtjev za plaćanje, nakon čega takođe slijedi administrativna i terenska kontrola. Ako su sve procedure u zahtjevi ispoštovani, korisnicima se na njihove račune isplaćuje iznos do 50% (55, 60 ili 65%) od prethodno odobrene i implementirane investicije.</p>
Nadzor i kontrola	<p>Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, u čije ime nadzor nad projektom vrši Koordinator projekta, tj. Generalni direktor Direktorata za IPARD plaćanja.</p> <p>Tim Svjetske banke dolazi minimum dva puta godišnje u nadzorne misije i pismeno izvještava o utvrđenom stanju tokom tih misija.</p>

	Na godišnjem nivou se angažuje nezavisna revizorska kompanija, koja izvrši godišnju reviziju projekta. Detaljan opis nadzora i kontrole programa za grantove su definisani Operativnim priručnikom projekta.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva, prema kriterijumima iz Operativnog priručnika za grantove.	3.500.000,00
	UKUPNO:	3.500.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.2.	PODRŠKA INVESTICIJAMA U POLJOPRIVREDNA GAZDINSTVA (MIDAS GRANTOVI)
Razlozi za podsticaj	<p>Glavne slabosti poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori su povezane sa nepovoljnim strukturama poljoprivrednih gazdinstava. Prisutan je veliki broj gazdinstva sa malim stočnim fondom (goveda, ovaca, koza), kao i veliki broj gazdinstava koje se bave voćarskom i povrtarskom proizvodnjom, a zbog usitnjenih površina i raspolaganja neadekvatnim objektima i dotrajalom mehanizacijom, poslovanje im je na pragu rentabilnosti. Trenutno postoji opšti nedostatak većih količina poljoprivrednih proizvoda odgovarajućeg kvaliteta, posebno mesa, voća i povrća, itd., koje bi se koristile prvenstveno za pokrivanje domaćih potreba, pa i za izvoz.</p> <p>Takođe, jedan od veoma bitnih uzroka nedovoljne konkurentnosti crnogorske poljoprivrede jeste niska produktivnost radnog kapitala, koja proizilazi i iz nedovoljne tehničke i tehnološke opremljenosti gazdinstava. Postojeća mehanizacija, osim dijela nabavljenog kroz odgovarajuće projekte u posljednje vrijeme, veoma je zastarjela i u znatnoj mjeri izraubovana. Poljoprivredna gazdinstva, zbog nepovoljnog ekonomskog i socijalnog stanja, nijesu u mogućnosti da sama obezbijede dovoljno sredstava za modernizaciju proizvodnje. Proizvodnja je manje efikasna i ljudski resursi manje iskorišteni. Izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih objekata, nabavkom rasnog stočnog fonda, kupovinom moderne opreme i savremene mehanizacije, moguće je poboljšati ekonomske aspekte djelovanja i znatno bolje ispunjavati zahtjeve održavanja prirodnih resursa, zaštite i dobrobiti životinja i bezbjednosti hrane.</p> <p>U skladu sa Popisom poljoprivrednih gazdinstava iz 2010. godine, pašnjaci čine skoro 62% poljoprivrednog zemljišta u Crnoj Gori, dok ostalih 25% čine livade. Prirodni pašnjaci, budući da dominiraju u odnosu na plodnije obradivo zemljište, uticali su na razvoj gajenja stoke kod nas. U mnogim djelovima države još uvijek se upražnjava praksa izdizanja stoke u planinu, naročito u opštinama na sjeveru. Prema podacima Službe za selekciju stoke za 2010. godinu, postoji više od 2.000 porodica koje se sele iz svojih trajno naseljenih mjesta u planinske ljetnje kolibe (katune).</p> <p>Na ovaj način će se investicije usmjeravati i u oblasti sa kontinuiranim postojanjem poljoprivredinika ili pastira koji još uvijek upražnjavaju tradicionalnu pastoralnu aktivnost / sezonsku ispašu.</p> <p>Pašnjaci od biodiverzitetskog značaja za Crnu Goru suočavaju se sa dvije glavne vrste opasnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napuštanje udaljenih i visokih planinskih pašnjaka uglavnom zbog nepovoljnih uslova za život; • prekomjerna ispaša na pašnjacima u blizini sela i/ili pretvaranje u obradivo zemljište. <p>Kada je u pitanju sektor stočarstva, uzgoj stoke u Crnoj Gori nije dovoljno efikasan zbog nedostatka kapitala i lošeg učinka radne snage. Moderni sistem stočarstva zasniva se na kombinaciji dobrog genetskog potencijala, efikasne i ekonomične proizvodnje hrane za stoku kao i odgovarajućih stočarskih kapaciteta i opreme. Čak i široka proizvodnja zahtijeva značajne investicije. Veoma mali broj farmi zadovoljava minimum EU standarda u pogledu higijene, zaštite životne sredine, i zdravlja i dobrobiti životinja. Problemi u skladištenju i manipulaciji stajnjakom su evidentni na cijeloj teritoriji Crne Gore. Iz ovog razloga je napravljen Kodeks dobre poljoprivredne prakse, kako bi se kroz ovaj Kodeks / priručnik poljoprivrednicima pomoglo da unaprijede aspekte očuvanja životne sredine u stočarskoj i u biljnoj proizvodnji i zaštite zemljište od zagađenja i erozije. Preduslov za grant podršku je poštovanje principa Dobre poljoprivredne prakse.</p> <p>Detaljni razlozi za podsticaj su definisani u operativnim priručnicima za MIDAS grantove.</p>
Ciljevi	Sveukupni cilj ove mjere je implementacija programa za grantove, koji je napravljen da bude

	<p>što više u skladu sa IPARD zahtjevima, kroz koji će se naše institucije kao i korisnici (poljoprivredna gazdinstva i kompanije koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom) osnažiti i izgraditi da budu u stanju da rukovode i koriste IPARD sredstva.</p> <p>Osim konkretne pripreme za IPARD program, ova grant - mjera kroz I i IV poziv za grantove (grant - mjera „Investicija u poljoprivredna gazdinstva“), ima za cilj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizaciju proizvodnje i jačanje proizvodne konkurentnosti, <ul style="list-style-type: none"> – povećanje produktivnosti gazdinstva, – smanjenje proizvodnih troškova, • dostizanje nacionalnih i standarda Zajednice (EU) na polju: <ul style="list-style-type: none"> – zaštite životne sredine, – javnog zdravlja, – zdravlja životinja i biljaka, – dobrobiti životinja, – zaštite na radu; • povećanje kvaliteta proizvoda, higijene i bezbjednosti hrane; • poboljšanje konkurentnosti porodičnih poljoprivrednih gazdinstava; • uvođenje novih tehnologija i inovacija, i otvaranje novih tržišnih mogućnosti; • poboljšanje kvaliteta proizvoda uz ispunjavanje nacionalnih i EU standarda u oblasti bezbjednosti hrane i zaštite životne sredine; • očuvanje proizvodnje tradicionalnih proizvoda; • povezivanje sektora poljoprivrede i sektora turizma; • obogaćivanje turističke ponude specifičnim i rijetkim proizvodima visokog kvaliteta; <p>Kroz II i III poziv za grantove (grant mjere: 1. Poljoprivredno-ekološke investicije u planinska poljoprivredna gazdinstva i 2. Upravljanje stajskim đubrivom i sprečavanje erozije) ima se za cilj ostvarenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ grant - mjera I: <ul style="list-style-type: none"> • podrške tradicionalnim modelima sezonske ispaše na prirodnim i polu-prirodnim pašnjacima sa velikom prirodnom vrijednošću u posebnim planinskim regijama u kojima se primjenjuju tradicionalne metode; • podrške tradicionalnoj lokalnoj ekonomiji poljoprivrednika u planinskim područjima kroz razvoj mogućnosti za stvaranje dodatne vrijednosti u poljoprivrednoj proizvodnji, kompletan proizvodni proces i bolje uslove za život ili rad na farmama ili pašnjacima; • doprinosa očuvanju biodiverziteta i tradicionalnih "otvorenih" pejzaža; • smanjenje opterećenja na nižim površinama pod pašnjacima. ➤ grant mjera II: <ul style="list-style-type: none"> • smanjenje rizika od zagađivanja nitratima površinskih i podzemnih voda, koje potiče od stajskog đubriva, tečnog stajnjaka, zagađene kišnice i otpadnih voda iz silaže; • smanjenje zagađenja površinskih voda, bilo putem eutrofikacije (obogaćivanje hranljivim sadržajem) ili smanjenja kiseonika prouzrokovanog ispuštanjem organske materije sa velikom biološkom potrošnjom kiseonika; • smanjenje erozije zemljišta zadržavanjem i održavanjem terasa; • pomaganje poljoprivrednicima da se upoznaju, usvoje i počnu da primjenjuju dobre prakse i standarde EU u ovim oblastima, kao npr. Dobra poljoprivredna praksa, ispunjavanje određenih uslova vezanih za zaštitu životne sredine, bezbjednost hrane i zaštitu dobrobiti životinja, tj. unakrsno ispunjavanje uslova; čije zadovoljavanje će našim poljoprivrednicima biti preduslov za sticanje prava na razne vidove podrške, kao npr. direktna plaćanja, u skladu sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU. <p>Kod je kroz V poziv za grantove implementirana mjera Upravljanje stajskim đubrivom. Detaljni ciljevi ovog programa, kao i kriterijumi podrške, su definisani operativnim priručnicima za MIDAS grantove, odobrenim od strane Svjetske banke i MPRR.</p>
<p>Opis mjere i kriterijumi za podršku</p>	<p>Ovom mjerom se pruža bespovratna podrška po implementiranoj, a prethodno odobroj investiciji.</p> <p>Mjera se sastoji od opisa prihvatljive investicije i definisanja pojma korisnika. Opis prihvatljive investicije i pojam korisnika se razlikuju u zavisnosti koji poziv i koja grant mjera je u pitanju. Zajedničko za svaku mjeru je da su određeni minimalni i maksimalni iznosi moguće investicije, da je prethodno utvrđen iznos naše podrške, da su detaljno definisane prihvatljive i neprihvatljive investicije, da je koncizno definisan pojam korisnika, da se evaluacija aplikacija vrši po unaprijed određenim i objavljenim kriterijumima, da se sa investicijom može započeti samo nakon potpisivanja ugovora sa MPRR, itd. Takođe, način aplikacije,</p>

	<p>aplikaciona dokumenta, način evaluacije aplikacija, administrativne i terenske kontrole, postupanje po dobijanju zahtjeva za plaćanje od strane korisnika, postupanje po prigovorima i žalbama, i sve ostale procedure su unaprijed isplanirane, određene, objavljene, kao i sva aplikaciona dokumenta koja se nalazi na portalu MPRR i MIDAS projekta.</p> <p>U zavisnosti od poziva i grant mjere, investicije mogu biti iz oblasti biljne i životinjske proizvodnje, tj. iz sektora stočarstva, pčelarstva, povrtarstva, ratarstva, voćarstva (zajedno sa maslinarstvom i proizvodnjom maslinovog ulja i vinogradarstvom i proizvodnjom vina).</p>	
Korisnici	<p>Poljoprivredni proizvođači, individualna gazdinstva, koji se nalaze u nekom od registara MPRR, njegovih uprava i savjetodavnih službi.</p> <p>Korisnici su i privredna društva čija primarna poslovna aktivnost je vezana za poljoprivredu. Odnosno, svi koji odgovaraju definiciji korisnika iz operativnih priručnika za MIDAS grantove.</p>	
Način plaćanja	<p>Po ispostavljanju zahtjeva za isplatu i nakon uspješno izvršene administrativne i terenske provjere završene investicije, korisniku se na njegov bankovni račun uplaćuje iznos novca, koji može biti u visini 50 ili 60 % od ugovorene i uspješno implementirane investicije, tj. u zavisnosti da li se radi o I i IV pozivu kod kojih je podrška 50% ili se radi o II i III pozivu gdje je podrška 60% bespovratnih sredstava.</p> <p>Sva procedura plaćanja je u skladu sa smjernicama, detaljno opisanim i objavljenim u operativnim priručnicima za MIDAS grantove.</p>	
Realizacija	<p>Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u saradnji sa Svjetskom bankom i uz pomoć kancelarije MIDAS projekta.</p>	
Procedura realizacije	<p>MPRR kao korisnik projekta je zaduženo za pripremu grant mjera za podršku koje su sastavni dio operativnog priručnika za grantove. Priručnik i sva prateća dokumentacija se šalju na saglasnost Svjetskoj banci i nakon dobijanja saglasnosti objavlju se javni poziv za apliciranje, sa jasno unaprijed utvrđenim kriterijumima. U okviru promovisanja poziva i pojašnjavanja pravila i procedura iz istog, vrši se info kampanja u skoro svim gradovima Crne Gore. Slijedi rok za apliciranje od 90 dana. Nakon apliciranja slijedi evaluacija aplikacija, tj. administrativna i terenska provjera aplikacija i aplikacija. Zatim slijedi potpisivanje ugovora o grant podršci, investiranje, i nakon završene investicije aplikanti dostavljaju zahtjev za plaćanje, nakon čega takođe slijedi administrativna i terenska kontrola. Ako su sve procedure u zahtjevi ispoštovani, korisnicima se na njihove račune isplaćuje iznos od 50 ili 60% (u zavisnosti koji je poziv u pitanju) od prethodno odobrene i implementirane investicije.</p>	
Nadzor i kontrola	<p>Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, u čije ime nadzor nad projektom vrši Koordinator projekta, tj. pomoćnik ministra za sektor za plaćanje.</p> <p>Sve aktivnosti se implementiraju uz monitoring i izvještavanje kancelarije MIDAS projekta. Tim Svjetske banke koji prati MIDAS projekat dolazi minimum dva puta godišnje u nadzorne misije i pismeno izvještava o utvrđenom stanju tokom tih misija.</p> <p>Na godišnjem nivou se angažuje nezavisna revizorska kompanija, koja izvrši godišnju reviziju projekta, posebno za IBRD i posebno za GEF dio implementiranih sredstava projekta.</p> <p>Detaljan opis nadzora i kontrole programa za grantove su definisani operativnim priručnicima za MIDAS grantove.</p>	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Podrška investicijama u poljoprivredna gazdinstva, prema kriterijumima iz operativnih priručnika za MIDAS grantove.	1.500.000
	UKUPNO:	1.500.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.3	PODRŠKA RAZVOJU VINOGRADARSTVA I VINARSTVA
Razlozi za podršku	<p>Crna Gora ima veoma bogatu vinogradarsku tradiciju. Vino je najveći izvozni proizvod prehrambenog sektora. U registar proizvođača grožđa upisano je 500 vinogradara, a 50 vinara kontroliše kvalitet i stavlja svoje vino u promet. U crnogorskim vinogradima dominiraju vinske sorte, 90% od ukupne proizvodnje grožđa od kojih se najviše gaje autohtone sorte Vranac i Kratošija za proizvodnju crnih vina. Za proizvodnju bijelih vina uglavnom se koriste Chardonnay, Sauvignon autohtone sorte Krstač i Žizak. Kvalitet proizvoda je važan element tržišne uspješnosti i konkurentnosti. Posljednjih par godina je zabilježen značajan rast površina pod vinogradima ali raspoloživi potencijali omogućavaju dalji razvoj ovog sektora.</p> <p>Ovim programom se podstiče zasnivanje novih, modernizacija i konverzija postojećih proizvodnih zasada vinove loze, koji će uz redovnu primjenu savremene agrotehnike dati</p>

	visoke, kvalitetne i stabilne prinose. Pored kvalitetne sirovine, savremena oprema za proizvodnju i čuvanje vina neophodna je za postizanje visokog kvaliteta vina.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • bolje korišćenje prirodnih resursa; • podizanje novih zasada, modernizacija i konverzija postojećih proizvodnih zasada vinove loze sadnim materijalom kontrolisanog kvaliteta; • unapređivanje kvaliteta proizvoda i modernizacija proizvodnje; • bolje pozicioniranje crnogorskih vina na domaćem i inostranom tržištu; • smanjenje rizika od elementarnih nepogoda. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju proizvođači grožđa upisani u vinogradarski Registar. Razvoj vinogradarstva podržava se kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podršku za zasnivanje novih vinograda i konverziju postojećih zasada vinove loze; - nabavku potpornih stubova za špalirni uzgoj; - nabavku mreža za zaštitu od ptica; - nabavku sistema za navodnjavanje; - nabavku specifične mehanizacije <p>Pravo na podršku imaju proizvođači koji vino stavljaju u promet u skladu sa odredbama Zakona o vinu.</p> <p>Podrška vinarском sektoru obuhvata nabavku opreme za proizvodnju i čuvanje vina. Zahtjev za podršku dostavlja se Ministarstvu u skladu sa pratećim javnim pozivom za 2015. godinu. Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji. U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Podrška se realizuje nakon administrativne i <i>in situ</i> kontrole. Maksimalno učešće budžetskih sredstava je 50% vrijednosti investicije, do 5.000€ po zahtjevu.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje za realizovanu investiciju prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, visina podrške se proporcionalno smanjuje.</p>	
Korisnici	Podnosioci zahtjeva koji ispunjavaju propisane kriterijume i uslove javnog poziva.	
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun u skladu sa kriterijumima i uslovima za ostvarivanje prava na podršku.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji - rukovodilac službe.	
Procedura realizacije	Podrška se obezbjeđuje na osnovu dostavljene dokumentacije i/ili izvještaja komisije. Realizacija aktivnosti utvrđuje se na terenu i izvještaj dostavlja Ministarstvu.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Podrška razvoju vinogradarstva i vinarstva	300.000,00
	UKUPNO:	300.000,00
2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.4	PODRŠKA PODIZANJU I MODERNIZACIJI / OPREMANJU PROIZVODNIH VOĆNIH ZASADA	
Razlozi za podršku	Postoje agroekološki uslovi i zemljišni potencijal za zasnivanje komercijalne proizvodnje i uzgoj kontinentalnih i subtropskih voćnih vrsta. Usljed nemogućnosti poljoprivrednih gazdinstava da u dovoljnom obimu samostalno finansiraju visoka investiciona ulaganja, pri tom uzimajući u obzir juvenilni stadijum biljke bez mogućnosti povraćaja sredstava i zarade, koji traje od dvije do šest godina (zavisno od voćne vrste), raspoloživi prirodni resursi nijesu dovoljno iskorišćeni.	

	Stoga se ovim programom obezbjeđuju sredstva za podršku, kojim bi se umanjila investiciona ulaganja proizvođača prilikom zasnivanja proizvodnih voćnih zasada, a koji bi uz redovnu primjenu savremene agrotehnike bili visoko profitabilni s mogućnošću zadovoljenja „3K“ principa: kontinuitet, kvantitet i kvalitet. Redovan i stabilan prinos visokog kvaliteta, dugoročno će uticati na smanjenje uvoza svježeg voća, kao i na povećanje obima prerade i obogaćivanje asortimana proizvoda visokih faza prerade, čime se postiže povoljna izvozna struktura i viši nivo konkurentnosti.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • bolje korišćenje prirodnih resursa zasnivanjem proizvodnih zasada sadnim materijalom kontrolisanog kvaliteta; • smanjenje domaćeg deficita voća i prerađevina od voća; • smanjenje rizika od elementarnih nepogoda; • podizanje konkurentnosti domaćih proizvoda; • optimalna gustina sklopa novopodignutih zasada omogućava projekciju prinosa po ha, neophodnu za kreiranje programa koji će se realizovati na nacionalnom nivou; • formiranje baze podataka – registra proizvođača voća. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla. Podrška se daje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podizanje novih voćnih zasada; • nabavku potpornih stubova za špalirni uzgoj; • nabavku mreža za zaštitu od ptica; • nabavku sistema za navodnjavanje; <p>Poljoprivredno gazdinstvo podnosi Ministarstvu zahtjev u skladu sa javnim pozivom za dodjelu podrške po osnovu podizanja i opremanja proizvodnih voćnih zasada u 2015. godini. Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji. U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • visina podrške; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Podrška se realizuje nakon administrativne i <i>in situ</i> kontrole. Maksimalno učešće budžetskih sredstava je 50% vrijednosti investicije, do 5.000€ po zahtjevu. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje za realizovanu investiciju prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, visina podrške se proporcionalno smanjuje.</p>	
Korisnici	Podnosilac zahtjeva koji ispunjava kriterijume propisane javnim pozivom.	
Način plaćanja	Podnosiocu zahtjeva na žiro račun nakon administrativne i <i>in situ</i> kontrole.	
Realizacija	Ministarstvo i Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji.	
Procedura realizacije	Realizaciju investicije utvrđuje Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i dostavlja Ministarstvu izvještaj. Podrška se obezbjeđuje na osnovu dostavljenog zahtjeva sa dokumentacijom i izvještaja Savjetodavne službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Podizanje i opremanje voćnih zasada	300.000,00
	Podrška za zasade zasnovane u jesen 2014. godine	50.000,00
	UKUPNO:	350.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.5	PODRŠKA RAZVOJU MASLINARSTVA
Razlozi za podršku	U Crnoj Gori ima približno 3.200 ha površina pod maslinama. Prosječna godišnja proizvodnja je oko 500 tona maslinovog ulja i 50 tona stonih maslina. Iako kapacitet proizvodnje nije velik, ovo je značajan sektor u kome se teži ka povećanju proizvodnje, uređenju domaćeg i konkurentnosti na inostranom tržištu. U poslednjih desetak godina zaustavljen je opadajući trend u gajenju ove kulture između ostalog realizacijom agrobudžetskih projekata. U želji da se

	<p>maksimalno iskoriste prirodni potencijali za uzgoj maslina, koje naša zemlja nesumnjivo ima, proizvođači se stimuliraju da podižu nove, i da revitalizuju i održavaju postojeće zasade. Takođe se stimuliraju da uvode potrebnu mehanizaciju i opremu u proces proizvodnje i skladištenja maslinovog ulja.</p> <p>Mjerama za održavanje postojećih, zasnivanje novih maslinjaka, i uvođenjem novih linija podrške za nabavku mehanizacije za berbu i preradu, kao i opreme za čuvanje i pakovanje, želi se približiti standardima EU, odnosno povećati proizvodnja ekstra djevičanskog i djevičanskog maslinovog ulja.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • povećanje broja stabala masline i povećanje proizvodnje maslinovog ulja visokog kvaliteta; • jačanje konkurentnosti domaćih proizvoda i proizvodnje u Crnoj Gori; • dovođenje starih i visokih stabala u stanje za lakše izvođenje agrotehničkih mjera i berbe; • osavremenjavanje berbe i proizvodnje maslinovog ulja; • adekvatnije čuvanje i pakovanje maslinovog ulja. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla. Razvoj maslinarstva podržava se kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podizanje novih zasada maslina; • revitalizaciju; • nabavku sistema za navodnjavanje; • nabavku specifične mehanizacije; • nabavku opreme za čuvanje i pakovanje maslinovog ulja. <p>Podrška maslinarskom sektoru obuhvata zasnivanje novih i održavanje postojećih, nabavku opreme za berbu, preradu i čuvanje maslinovog ulja.</p> <p>Zahtjev za podršku dostavlja se Ministarstvu u skladu sa pratećim javnim pozivom za 2015.godinu. Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji. U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • visina podrške; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Podrška se realizuje na kraju investicije nakon administrativne i <i>kontrole na licu mjesta</i>, u iznosu do 50% vrijednosti investicije.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava po zahtjevu iznosi 5.000€.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje za realizovanu investiciju prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, visina podrške se proporcionalno smanjuje.</p>	
Korisnici	Podnosilac zahtjeva koji ispunjava kriterijume propisane u javnom pozivu	
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun u skladu sa kriterijumima i uslovima za ostvarivanje prava na podršku.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, rukovodilac službe.	
Procedura realizacije	Podrška se obezbjeđuje na osnovu dostavljene dokumentacije i izvještaja komisije. Realizacija aktivnosti utvrđuje se na terenu i izvještaj dostavlja Ministarstvu.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	<i>Podrška razvoju maslinarstva</i>	120.000,00
	UKUPNO	120.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA

2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede

2.1.6	PODRŠKA POVRTARSKOJ PROIZVODNJI
Razlozi za podršku	<p>Struktura i obim proizvodnje povrća u Crnoj Gori trenutno je na nezadovoljavajućem nivou. Dominantne kulture su: parađajz, paprika, kupus i lubenica, dok je proizvodnja ostalih kultura neznatna i ne zadovoljava domaće potrebe.</p> <p>Pored ovoga, veoma je važan izbor sortimenta pojedinih kultura s aspekta vremena sazrijevanja i organoleptičkih svojstava ploda. Zapostavljen je autohtoni sortiment superiornih organoleptičkih osobina (i u komercijalnoj i u rasadničkoj proizvodnji), i nedovoljno se koriste mogućnosti koje pružaju povoljni agroklimatski uslovi za uzgoj ranih sorti povrća.</p> <p>Dakle, povećanje obima proizvodnje, treba da prati prestrukturiranje proizvodnje i mijenjanje navika proizvođača u smislu izbora vrste/sorte koju uzgajaju i nivoa primjene mehanizacije u proizvodnom procesu. Visoka investiciona ulaganja mogu biti opravdana, odnosno proizvodnja rentabilna ukoliko se može realizovati plasman što se postiže pravilnim izborom sortimenta i primjenom agrotehničkih mjera.</p> <p>Ovim programom obezbjeđuju se sredstva za podršku uzgoja prije svega autohtonih i izrazito deficitarnih vrsta povrća. Uvažavajući značajan zemljišni potencijal za uzgoj povrtarskih kultura, smatramo da bi pravilnim strukturiranjem povrtarske proizvodnje značajno smanjili uvoz ovih proizvoda i probleme u plasmanu na domaćem tržištu.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti povrtarske proizvodnje; • intenziviranje uzgoja autohtonih vrsta povrća i mogućnost izvoza; • intenziviranje uzgoja deficitarnih vrsta povrća u cilju smanjenja uvoza; • zadovoljavanje potreba domaćeg tržišta ostalim vrstama povrća tokom cijele godine; • optimalno korišćenje raspoloživih resursa oranica kroz redovnu obradu površina pogodnih za gajenje povrtarskih kultura, poštujući principe dobre poljoprivredne prakse.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla i koji su prijavili proizvodnju za tu godinu.</p> <p>Prihvatljiva investicija je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proizvodnja autohtonih vrsta povrća na minimalnoj površini od 0,3 ha na otvorenom polju u skladu sa savremenim principima uzgoja i 0,03 ha u zaštićenom prostoru; • proizvodnja ostalih vrsta povrća na površini od minimalno 0,5 ha na otvorenom polju u skladu sa savremenim principima uzgoja odnosno 0,3 ha u zaštićenom prostoru; • proizvodnja rasada povrća na površini od minimalno 0,03 ha u zaštićenom prostoru; • nabavka priključaka za dvoosovinske i jednoosovinske pogonske mašine (za postavljanje agrotekstila, folija i kapajućih traka, za formiranje bankova, poluautomatskih i automatskih mašina za sjetvu, sadilica za rasad, vadilica povrtarskih krtolastih i gomoljastih kultura, rasturači stajnjaka i mineralnih đubriva, itd.) i samohodnih rotokopačica; • nabavka mašina za punjenje kontejnera i saksija supstratom; • nabavka uređaja za zaštitu bilja u zaštićenom prostoru -fogeri; • nabavka sistema za navodnjavanje (pumpe, crijeva za navodnjavanje, crijevni sistem za orošavanje). <p>Proizvođač povrća podnosi Ministarstvu zahtjev za ostvarivanje prava na podršku sa sljedećom dokumentacijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvjerenje o kućnoj zajednici; • plan proizvodnje za tekuću godinu (obim i struktura proizvodnje); • dokaz o kupovini opreme i mehanizacije (račun sa specifikacijom); • dokaz o kupovini sertifikovanog sjemenskog materijala ili o kupovini rasada povrća od registrovanog proizvođača sjemena i sadnog materijala (fiskalni račun/virman); <p>Zbog trenutne nemogućnosti kupovine sertifikovanog rasada autohtonih vrsta/sorti povrća, proizvođači iz sopstvene proizvodnje izdvajaju sjeme, koje u sljedećoj godini koriste za proizvodnju rasada. Radi podrške razvoja i kontrole proizvodnje autohtonih vrsta i sorti povrća, podnosilac zahtjeva za podršku umjesto računa o kupovini rasada (u ovoj godini), dostavlja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji sa proizvođačem koji je upisan u Registar proizvođača sjemena i sadnog materijala o predaji određene količine sjemena u cilju proizvodnje adekvatne količine rasada i • potvrdu Fitosanitarne uprave da je evidentiran kao kooperant registrovanog proizvođača na osnovu Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji sa registrovanim proizvođačem. <p>Proizvođač rasada povrća podnosi Ministarstvu zahtjev za ostvarivanje prava na podršku sa sljedećom dokumentacijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • završni izvještaj Fitosanitarne uprave o stručnoj kontroli proizvodnje i proizvedenim količinama rasada;

	<ul style="list-style-type: none"> • plan proizvodnje za tekuću godinu (obim i struktura proizvodnje); • dokaz o porijeklu sertifikovanog polaznog materijala i supstrata (fiskalni račun/virman i etiketa pakovanja). Dokaz o porijeklu polaznog materijala za proizvodnju rasada autohtonih vrsta/sorti je: Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji i ovjerena prijava proizvodnje od Fitosanitarnе uprave za preuzetu količinu sjemena); • dokaz o kupovini opreme i mehanizacije (račun sa specifikacijom). <p>Rok za dostavljanje zahtjeva je 30. maj odnosno 30. novembar u zavisnosti od vremena realizacije investicije.</p> <p>Podrška se realizuje na kraju investicije nakon administrativne i <i>kontrole na licu mjesta</i>. Maksimalno učešće budžetskih sredstava je do 50% vrijednosti investicije, do 3.000€ po zahtjevu.</p> <p>Napomena: Ne podržavaju se kapajuće trake i ostali repromaterijal.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje za realizovanu investiciju prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, visina podrške se proporcionalno smanjuje.</p>	
Korisnici	Poljoprivredni proizvođači koji ispunjavaju propisane kriterijume.	
Način plaćanja	Podnosiocu zahtjeva nakon na žiro-račun nakon administrativne i <i>kontrole na licu mjesta</i> .	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, rukovodilac službe.	
Procedura realizacije	Realizaciju investicije <i>na licu mjesta</i> utvrđuje Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i dostavlja Ministarstvu izvještaj. Podrška se obezbjeđuje na bazi dostavljenog zahtjeva sa dokumentacijom i izvještaja Savjetodavne službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, Fitosanitarna uprava i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Investicije za uzgoj autohtonih vrsta povrća	30.000,00
	Investicije za uzgoj ostalih povrtarskih kultura	180.000,00
	Investicije za proizvodnju rasada povrća	50.000,00
	UKUPNO:	260.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.7.	PODRŠKA PODIZANJU PLANTAŽNIH ZASADA VIŠEGODIŠNJEG LJEKOVITOG I AROMATIČNOG BILJA
Razlozi za podršku	<p>Na maloj površini koja zauzima samo 0,01 odsto ukupne površine svjetskog kopna, na teritoriji Crne Gore, ima 1,2 procenta ukupne svjetske flore što je svrstava na prvo mjesto u Evropi po broju vrsta na jedinici površine. Smatra se da od 3.200 vrsta biljaka na crnogorskoj teritoriji, oko 400 vrsta pripada ljekovitom bilju.</p> <p>Bogatstvo naše flore uslovljeno je nizom raznovrsnih prirodnih karakteristika: povoljan geografski položaj, razuđen reljef, raznovrsne klimatske prilike, geološki i pedološki sastav i hidrografska mreža. Prirodna populacija je, u odsustvu naučnih istraživanja, vodič i pokazatelj koje vrste se mogu uspješno gajiti u datim agroekološkim uslovima.</p> <p>Ovim programom želimo da spriječimo istrebljenje pojedinih vrsta bilja, kao i da obezbijedimo dugoročnu snadbijevenost i obim proizvodnje koji će omogućiti proizvodnju eteričnog ulja i drugih proizvoda, koji bi mogli da budu crnogorski izvozni brend.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • očuvanje prirodne populacije, racionalna eksploatacija samoniklog bilja; • povećanje obima proizvodnje plantažnim uzgojem ljekovitog i aromatičnog bilja i proširenje asortimana proizvoda, na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla. Podrška se daje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podizanje plantaža višegodišnjeg ljekovitog i aromatičnog bilja; <p>Poljoprivredni proizvođač podnosi Ministarstvu zahtjev za ostvarivanje prava na podršku sa sljedećom dokumentacijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokaz o kupovini sadnog materijala sa sertifikatom o zdravstvenoj ispravnosti– fiskalni račun ili virman; • izjava o realizaciji investicije; • uvjerenje o kućnoj zajednici;

	<p>Uslovi za ostvarivanje prava na podršku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatna gustina biljnog sklopa (zavisno od biljne vrste), pravilan raspored biljaka (sadnja u redove) i uredan međuredni prostor (odsustvo korova iz zasada); • prijem sadnica min. 90%; • minimalna površina zasada 0,3 ha; • vrijednost investicije do 10.000,00€. <p>Podržava se: podizanje zasada: žalfije (<i>Salvia officinalis</i>), lavande (<i>Lavandula angustifolia</i>), kantariona (<i>Hypericum perforatum</i>), smilja (<i>Helichrysum arenarium</i>), majčine dušice (<i>Thymus serpyllum</i>) i timijana (<i>Thymus vulgaris</i>), matičnjaka (<i>Melissa officinalis</i>), pelina (<i>Artemisia absinthium</i>) i lincure (<i>Gentiana lutea</i>) i dr. Podrška se realizuje nakon administrativne i <i>in situ</i> kontrole. Maksimalno učešće budžetskih sredstava je 50% vrijednosti investicije, do 5.000€ po zahtjevu. Rok za dostavljanje zahtjeva je 30. maj odnosno 30. novembar u zavisnosti od vremena realizacije investicije. Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanje za realizovanu investiciju prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, visina podrške se proporcionalno smanjuje.</p>	
Korisnici	Poljoprivredni proizvođači koji ispunjavaju propisane kriterijume.	
Način plaćanja	Podnosiocu zahtjeva na žiro-račun nakon administrativne i <i>in situ</i> kontrole.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, rukovodilac službe.	
Procedura realizacije	Realizaciju investicije utvrđuje Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i dostavlja Ministarstvu izvještaj. Podrška se obezbjeđuje na osnovu dostavljenog zahtjeva sa dokumentacijom i izvještaja Savjetodavne službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Podrška za zasnivanje plantaža višegodišnjeg ljekovitog i aromatičnog bilja	100.000,00
	UKUPNO:	100.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.8.	PODRŠKA INVESTICIJAMA U PRERADU NA GAZDINSTVIMA
Razlozi za podršku	Podsticanjem prerade na porodičnim gazdinstvima doprinosi se povećanju konkurentnosti crnogorskih poljoprivrednika. S obzirom da ruralna područja imaju dugu tradiciju u preradi različitih animalnih i biljnih proizvoda na gazdinstvu ova mjera doprinosi povećanju stepena prerade sa ciljem da se proces proizvodnje na porodičnim gazdinstvima unaprijedi. Proizvodi, kao što su sir, mesne prerađevine, različita pića, prerađevine od voća (uključujući i masline) i povrća, predstavljaju važan dio ruralne ekonomije i doprinose unapređivanju ekonomskog položaja porodičnih gazdinstava. Postoje raspoloživi potencijali koji mogu obogatiti ponudu lokalnih proizvoda i omogućiti zapošljavanje stanovništva, pa i održavanje seoske infrastrukture. Ti proizvodi znače i mogućnost povećavanja dodate vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, posebno plasmanom tih proizvoda kroz turizam. Pristup tržištu i zadovoljavanje potreba savremenog potrošača zahtijevaju prilagođavanje obima i kvaliteta, a posebno higijenskih standarda proizvoda, kao i usaglašavanje sa minimalnim nacionalnim standardima u oblasti bezbjednosti hrane i očuvanja životne sredine. Potrebne su investicije koje bi omogućile veću produktivnost rada, razvoj tehnologija i transfer znanja u proizvodnji.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava; • povećanje dodate vrijednosti poljoprivrednih proizvoda povećavanjem efikasnosti u preradi; • uvođenje novih tehnologija i inovacija i otvaranje novih tržišnih mogućnosti; • poboljšanje kvaliteta proizvoda uz ispunjavanje minimalnih nacionalnih standarda iz oblasti bezbjednosti hrane i zaštite životne sredine; • očuvanje proizvodnje tradicionalnih domaćih proizvoda; • obogaćivanje turističke ponude specifičnim proizvodima visokog kvaliteta.

Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva, koja se bave preradom kao dopunskom djelatnošću, kooperative i grupe proizvođača koji se udruže za preradu određenih poljoprivrednih proizvoda sa poljoprivrednih gazdinstava. Podržavaju se investicije u već postojeću preradu kao i u razvoj novih proizvoda, procesa i tehnologija. Svi projekti moraju u cjelini dokazati ispunjavanje minimalnih nacionalnih standarda iz oblasti bezbjednosti hrane i zaštite životne sredine, koji važe za preradu na poljoprivrednim gazdinstvima.</p> <p>Podržava se: nabavka tehnološke opreme, kao i adaptacija objekata.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 50% vrijednosti investicije. Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku biće definisani javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo. Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i Službe za selekciju stoke.</p> <p>U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • visina podrške; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Ovom mjerom se pruža bespovratna podrška po implementiranoj, a prethodno odobrenoj investiciji, nakon administrativne i <i>kontrole na licu mjesta</i>.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva sa dopunskim djelatnostima prerade poljoprivrednih proizvoda i organizacije proizvođača, koje ispunjavaju propisane kriterijume, u skladu sa javnim pozivom.	
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun u skladu sa javnim pozivom, a nakon dobijanja izvještaja nadležne Komisije.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa savjetodavnim službama.	
Procedura realizacije	Na bazi prispjelih zahtjeva u skladu sa javnim pozivom. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskih izvještaja savjetodavnih službi.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	UKUPNO:	400.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.9.	UNAPREĐIVANJE KVALITETA PROIZVODA
Razlozi za podsticaj	<p>Kvalitet proizvoda je važan element tržišne uspješnosti i konkurentnosti u poljoprivredi. Veću efikasnost moguće je ostvariti vertikalnim integrisanjem poljoprivredne proizvodnje i prerade u jedinstvene šeme kvaliteta. Na taj način je moguće garantovati i veći nivo sljedljivosti proizvoda, što postaje sve važnije sa stanovišta potrošača.</p> <p>U crnogorskoj poljoprivredi i prerađivačkoj industriji učinjeni su važni koraci u pravcu uspostavljanja savremenih sistema politike kvaliteta, ali su za jačanje konkurentnosti potrebni dalji još intenzivniji koraci. Viši kvalitet moguće je postizati garantovanjem dodatnih elemenata od različitih oblika zaštite geografskog porijekla i geografskih oznaka, pa sve do organskih proizvoda. Ti sistemi su pod posebnom zvaničnom zaštitom i nadzorom. Kvalitetan proizvod treba da je praćen i adekvatnim marketingom. Informacije o visokom kvalitetu proizvoda mogu dodatno privući potrošača.</p> <p>Crna Gora ima znatan potencijal u proizvodnji proizvoda višeg kvaliteta, ali je on za sada još nedovoljno korišćen. Neadekvatna tehnološka opremljenost manjih pogona u kojima se primjenjuju tradicionalne metode proizvodnje hrane otežavaju ispunjavanje zahtjeva iz „higijenskog paketa“ odražavaju se na njihovu konkurentnost. Podrška za unapređivanje proizvodnje (adaptacija objekata, primjena dobre higijenske prakse, dobre proizvođačke prakse) i podsticaji podizanju kvaliteta proizvoda i uspostavljanju šema za postizanje viših standarda, pogotovo uz povezivanje primarne proizvodnje i prerade, mogu u znatnoj mjeri povećati mogućnosti plasmana poljoprivredno prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu, naročito preko turizma.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti primarne poljoprivrede i prerade; • unapređivanje kvaliteta proizvoda; • podrška proizvođačima koji se uključuju u šeme kvaliteta (organska proizvodnja, zaštita geografskih oznaka itd.).
Opis mjera i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se obezbjeđuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvođenje i sertifikaciju sistema upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane; • uključivanje poljoprivrednih proizvođača u registrovane šeme kvaliteta; <p>Podrška za uvođenje i sertifikaciju sistema kvaliteta i bezbjednosti hrane odnosi se na troškove uvođenja i sertifikacije šeme kvaliteta i iznosi najviše 50% ukupnih troškova uvođenja i sertifikacije, maksimalno do 8.000€ po projektu. Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podrškubiće definisani javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i Službe za selekciju stoke.</p> <p>U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • visina podrške; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Podrška se realizuje na kraju investicije nakon administrativne kontrole.</p> <p>Podrška uključivanju poljoprivrednih proizvođača u registrovane šeme kvaliteta, u iznosu najviše 2000€ za šeme kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (oznaka porijekla, geografska oznaka i tradicionalni specijalitet). Minimum kriterijuma za uključivanje u registrovanu šemu kvaliteta – organska primarna proizvodnja, definisan je mjerom ruralnog razvoja: 2.2.2 - organska proizvodnja.</p> <p>Podrška sertifikovanim organskim proizvođačima, 300€ po proizvođaču.</p>
Korisnici	Individualna poljoprivredna gazdinstva ili udruženja poljoprivrednih proizvođača koji ispunjavaju propisane ulove.
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun, u skladu sa javnim pozivom i nakon dobijanja izvještaja sa terena savjetodavne službe.
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice-generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.
Procedura realizacije	Osnova za obračun i isplatu podrške su izvještaj sertifikacionih tijela.
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice- generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i ovlašćene inspekcije i službe.

	Komponente	Iznos u €
Finansijski plan	Učešće u troškovima uvođenja i sertifikacije šema kvaliteta (do 50% ukupne vrijednosti projekta), ne više od 8.000€ po projektu.	40.000,00
	Učešće u troškovima uključivanja proizvođača u registrovane šeme kvaliteta, u iznosu najviše 2000€ za šeme kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (oznaka porijekla, geografska oznaka i tradicionalni specijaliteti).	20.000,00
	Kreiranje prijedloga za zvanični izgled loga OP/GO/GTS.	5.000,00
	Podrška sertifikovanim organskim proizvođačima, 300€ po zahtjevu.	15.000,00
	UKUPNO:	80.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.10.	PROMOCIJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I POLJOPRIVREDE	
Razlozi za podršku	Jedna od karakteristika crnogorske poljoprivrede je da tržištu nudi veoma raznovrsnu paletu proizvoda, ali ne i u kontinuitetu. Često potrošači nemaju dovoljno informacija o tim proizvodima, posebno turisti koji dolaze u Crnu Goru, kao i potrošači van Crne Gore. S druge strane, mali proizvođači i prerađivačka industrija nijesu u mogućnosti da samostalno promovišu sopstvene proizvode. Takođe, postoji potreba da crnogorski proizvođači kroz različite vidove posjeta i razmjene iskustava sa kolegama iz inostranstva steknu nova znanja i unaprijede svoju proizvodnju. Nedostatak ekonomije obima može se nadomjestiti promovisanjem odgovarajućih tržišnih aktivnosti za specifične proizvode. Stoga je potrebno i dalje pružati podršku i intenzivirati rad na promociji i marketingu crnogorskih proizvoda.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> jačanje konkurentnosti putem promocije crnogorskih poljoprivrednih proizvoda u zemlji i inostranstvu; uspostavljanje i jačanje veze između turizma i poljoprivrede; povećana saradnja između poljoprivrednika iz Crne Gore i inostranstva; podizanje svijesti potrošača o kvalitetu proizvoda i zdravim stilovima života. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Mjera jačanja konkurentnosti poljoprivrede se sprovodi kroz podršku raznim vidovima promotivnih kampanja: <ul style="list-style-type: none"> učešće na regionalnim i međunarodnim sajmovima i izložbama; organizovanje lokalnih sajmova, izložbi i drugih manifestacija vezanih za poljoprivredu i ruralni razvoj; Prednost imaju aktivnosti promocije i informisanja u okviru registrovanih šema kvaliteta koje ukazuju na specifičnosti proizvoda u pogledu njihovog kvaliteta, proizvodne metode ili doprinosa smanjenju štetnih uticaja na životnu sredinu. Podrška se daje u obliku kofinansiranja. Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku definisaniće se javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo.	
Korisnici	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun, u skladu sa javnim pozivom.	
Način plaćanja	Po ispostavljenom planu i programu, zahtjevu, izvještaju i fakturi za tekuću godinu.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa proizvođačima, lokalnim zajednicama, udruženjima, kooperativama i NVO	
Procedura realizacije	Na bazi prispjelih zahtjeva u skladu sa javnim pozivom.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Učešće na međunarodnim i regionalnim sajmovima i izložbama	70.000,00
	Lokalni sajmovi i izložbe	30.000,00
	Edukativne aktivnosti	70.000,00
	UKUPNO:	170.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.11.	PODRŠKA UNAPREĐENJU KVALITETA SIROVOG MLIJEKA	
Razlozi za podršku	Problem sa nestabilnim kvantitetom i kvalitetom je prepoznat kao jedan od glavnih problema u otkupu mlijeka i plasmana na tržištu. Kvalitet mlijeka će se unapređivati kroz aktivnosti koje će voditi smanjenju broja mikroorganizama i somatskih ćelija.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • povećana proizvodnja mlijeka; • unapređivanje kvaliteta sirovog mlijeka; • unapređivanje kvaliteta proizvoda; • povećanje otkupa mlijeka i prerade u registrovanim mljekarama. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se obezbjeđuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabavku opreme za čuvanje i hlađenje mlijeka; • nabavku aparata za mužu; • nabavku sredstva i dipera (uronjivača) za dezinfekciju i higijenu vimena, prije i poslije muže, sredstva za čišćenje vimena („suvo pranje“), sredstva za kontrolu prisustva bakterija na licu mjesta, itd; • posuda sa duplim dnom; • mastitis test. <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi najviše 60% vrijednosti investicije a može biti maksimalno 5.000€ po projektu.</p> <p>Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku definisaniće se javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Službe za selekciju stoke.</p> <p>U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • visina podrške; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Podrška se realizuje na kraju investicije nakon administrativne i <i>kontrole na licu mjesta</i>.</p>	
Korisnici	Svi proizvođači mlijeka koji ispunjavaju propisane kriterijume, u skladu sa javnim pozivom.	
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun, u skladu sa javnim pozivom i nakon dobijanja izvještaja savjetodavne službe i dostavljanja dokaza o realizaciji investicije.	
Realizacija	Ministarstvo	
Procedura realizacije	Na bazi prispjelih zahtjeva u skladu sa javnim pozivom. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskih izvještaja ovlašćenih službi.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo i nadležne inspekcije.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	UKUPNO:	150.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1 Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.12.	PODRŠKA AKTIVNOSTIMA KOOPERATIVA I NACIONALNIH UDRUŽENJA	
Razlozi za podršku	<p>Crnogorsku poljoprivredu karakteriše usitnjen posjed i veliki broj malih proizvođača, koji manji dio svojih proizvoda prodaju na organizovanom tržištu, a ostalo ili direktno prodaju ili troše u domaćinstvu.</p> <p>Udruživanje poljoprivrednika treba da bude uspostavljeno u cilju prilagođavanja proizvodnje pojedinih proizvoda potrebama tržišta pri zajedničkom plasiranju robe, uključujući pripreme za prodaju, centralizaciju prodaje i snabdijevanje velikih potrošača i obezbjeđivanje zajedničkih pravila i informacija o proizvodnji, kvalitetu i potražnji. Time bi se postiglo smanjivanje proizvodnih troškova i povećanje dodate vrijednosti poljoprivrednih proizvoda, a samim tim održivost i konkurentnost poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Zajednički organizovanom proizvodnjom, preradom, marketingom i prodajom može se znatno bolje iskoristiti proizvodni potencijal i jačati tržišna infrastruktura. Sve to za krajnji rezultat ima</p>	

	podizanje konkurentnosti poljoprivrede i dodatno stimulisanje poljoprivrednih proizvođača za tržišnu proizvodnju.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podrška funkcionisanju kooperativa i nacionalnih udruženja; • jačanje tržišne infrastrukture za poljoprivredu; • planiranje proizvodnje prema zahtjevima tržišta u pogledu količina i kvaliteta; • ostvarivanje ekonomskih i socijalnih potreba poljoprivrednih proizvođača. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška se daje na osnovu plana i programa osnivanja kooperativa i nacionalnih udruženja za organizovanje: proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima, prerade, promocije i prodaje poljoprivredno – prehrambenih proizvoda, snabdijevanja repromaterijalom, energentima, sredstvima za proizvodnju, nabavku poljoprivredne mehanizacije i djelova za poljoprivrednu mehanizaciju i tehnološke opreme.	
Korisnici	Kooperative i nacionalna udruženja	
Način plaćanja	Po ispostavljenom planu i programu realizacije aktivnosti kooperativa i nacionalnih udruženja.	
Realizacija	Ministarstvo	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi izvještaja o realizovanim aktivnostima za formiranje kooperativa i udruženja poljoprivrednih proizvođača na nacionalnom nivou.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Podrška osnivanju kooperativa zadruga i nacionalnih udruženja.	50.000,00
	UKUPNO:	50.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.2. Osovina 2. Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima		
2.2.1.	OČUVANJE AUTOHTONIH GENETIČKIH RESURSA U POLJOPRIVREDI	
Razlozi za podršku	<p>Crna Gora, kao rijetko koja država, na relativno maloj površini raspolaže bogatim i raznovrsnim živim svijetom – biodiverzitetom. Izuzetno je bogat i genetički fond biljaka i životinja u poljoprivredi, koji se ogleda u velikom broju sorti i rasa, a naročito autohtonih populacija biljaka i životinja koje se koriste za proizvodnju hrane. Ta činjenica obavezuje državu da se biodiverzitetu u oblasti poljoprivrede pokloni dužna pažnja.</p> <p>Sticanjem nezavisnosti Crna Gora je nasledila obaveze iz Rio deklaracije o životnoj sredini i razvoju iz 1992. godine, čime se obavezuje da pitanja očuvanja i održivog korišćenja genetičkih resursa u biljnoj proizvodnji i stočarstvu uskladi sa međunarodnim konvencijama i principima. Implementacija ovih dokumenata zahtijeva i odgovarajuću finansijsku podršku iz budžeta, koja se u formi direktnih plaćanja po ha ili grlu usmjerava za stimulisanje poljoprivrednih gazdinstava da održavaju genetičke resurse.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • očuvanje i održivo korišćenje ugroženih autohtonih i lokalnih vrsta i rasa stoke, te biljnih vrsta koje su ugrožene genetskom erozijom; • doprinos očuvanju ukupnog biodiverziteta; • jačanje svijesti o genetičkim resursima kao nacionalnoj vrijednosti Crne Gore, te doprinos njenoj afirmaciji kao ekološke države. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za držanje autohtonih rasa stoke i gajenje autohtonih sorti bilja.</p> <p>Podrška obuhvata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u stočarstvu: držanje buše u govedarstvu; zetske žuje, sore, pivske pramenke i ljabe u ovčarstvu i domaće balkanske koze; • u biljnoj proizvodnji: održavanje postojećih poljskih kolekcija biljnih genetičkih resursa u banci biljnih gena; dugročno čuvanje kolekcija biljnih genetičkih resursa poljoprivrednih biljnih vrsta koje se čuvaju u sjemenu u banci biljnih gena; regeneracija kolekcija biljnih genetičkih resursa u banci biljnih gena; podrška <i>in vitro</i> čuvanju kolekcija biljnih genetičkih resursa u banci biljnih gena. <p>Podrška ima oblik plaćanja po grlu za držanje stoke, odnosno po hektaru za gajenje bilja.</p> <p><i>Napomena: navedeni iznos podrške po grlu i hektaru dodaje se na osnovna plaćanja iz mjera direktne podrške za biljnu i stočarsku proizvodnju (Tržišno-cjenovna politika – Mjere 1.1.1 i 1.1.4).</i></p> <p>Ukoliko je ukupna visina zahtjeva za podršku veća od planiranog iznosa, proporcionalno se smanjuje plaćanje po uslovnom grlu.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ugovorom prihvate obavezu da realizuju preuzete obaveze.	

	Ovlaštene institucije za genetičke resurse u poljoprivredi.	
Način plaćanja	Poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun po ispostavljenoj fakturi i priloženom izvještaju ovlaštene institucije za genetičke resurse u poljoprivredi.	
Realizacija	Biotehnički fakultet/Služba za selekciju stoke i Fitosanitarna uprava.	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih zahtjeva potencijalnih korisnika i podnesenih zahtjeva naučno istraživačkih institucija, uz priloženi plan aktivnosti za 2014. godinu.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj.	
Finansijski plan	Komponente:	Iznos u €
	Genetički resursi u stočarstvu: nabavka muških priplodnih grla 2.000€; premije za 120 grla goveda po 80€ - 9.600€; 1.000 ovaca i 200 grla koza po 8€ - 9.600€; dodatna premija za gajenje 170 grla zetske žuje 7€ po grlu 1.190€	23.000,00
	Monitoring, identifikacija, inventarizacija i organizacija <i>ex situ</i> konzervacije, morfološka karakterizacija, izvještaji – kao i rad na edukaciji i jačanju svijesti o potrebi očuvanja genetičkih resursa , izvještaji – 5.000€; Istraživanja - rad na genetičkoj karakterizaciji genetičkih resursa u stočarstvu.	5.000,00
	Genetički resursi u biljnoj proizvodnji 130€/ha.	5.000,00
	UKUPNO:	33.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.2. Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima	
2.2.2.	ORGANSKA PROIZVODNJA
Razlozi za podršku	<p>Usitnjena gazdinstava sa malim obimom proizvodnje ne mogu biti konkurentna ukoliko njihovi proizvodi nemaju dodatnu vrijednost na kvalitet proizvoda, što se postiže organskim načinom proizvodnje.</p> <p>Činjenica je da posljednjih godina interesovanje kod proizvođača za ovim vidom proizvodnje raste, ali to je još uvijek nedovoljno da bi se govorilo o ozbiljnijoj proizvodnji. Zbog toga je potrebno u kontinuitetu podsticati ovaj način poljoprivredne proizvodnje.</p> <p>Osim toga svijest potrošača o važnosti zdrave hrane iz dana u dan raste, što podstiče konstantno povećanje potražnje potrošača za organskim proizvodima, ne samo kod nas već i u svijetu.</p> <p>Jedna od šansi za plasman organskih proizvoda je i namjera da se u Crnoj Gori razvija visokokvalitetan turizam. To znači da crnogorska organska proizvodnja može podržati razvoj turizma, dok turizam u kombinaciji sa organskom proizvodnjom može otvoriti nova radna mjesta i poboljšati prihode za život u ruralnim područjima.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • održivo gazdovanje prirodnim resursima; • smanjenje negativnih uticaja poljoprivrede na okolinu; • očuvanje biodiverziteta; • podizanje kvaliteta poljoprivrednih proizvoda; • doprinos afirmaciji Crne Gore kao ekološke države.
Opis mjera i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za organsku proizvodnju u bilo kom segmentu poljoprivredne proizvodnje.</p> <p>U biljnoj proizvodnji minimalne površine za podršku su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0,2 ha za proizvodnju povrća u zaštićenom prostoru; • 0,3 ha za proizvodnju sjemenskog i sadnog materijala ili proizvodnju povrća na otvorenom; • 0,5 ha za proizvodnju ljekovitog/aromatičnog bilja ili višegodišnjih zasada; • 0,5 ha za ratarsku proizvodnju. <p>Stari i neproduktivni zasadi, koji nijesu u dobrom kondicionom stanju neće biti subvencionisani.</p> <p>U pčelarskoj proizvodnji minimalni kriterijumi su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 pčelinjih zajednica. <p>U stočarskoj proizvodnji minimalni kriterijumi su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • više od 3 grla krava i priplodnih junica; • više od 30 ovaca; • više od 20 koza; • više od 300 jedinki živine.

	<p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanja za pojedinu vrstu direktne podrške prevazilazi Agrobudžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuju plaćanja po ha i po grlu stoke/košnici.</p> <p>Obračun podrške vrši se na bazi dostavljenih Izvještaja o kontroli i sertifikaciji Ministarstvu od strane sertifikacionog tijela.</p> <p>Rok za dostavljanje Izvještaja o kontroli i sertifikaciji od strane sertifikacionog tijela Ministarstvu je 1. novembar 2015. godine.</p>	
Korisnici	Poljoprivredni proizvođači upisani u Registar proizvođača organske poljoprivrede kod Ministarstva.	
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun nakon dobijanja izvještaja setifikacionog tijela o sertifikaciji.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor generalnog direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, ovlaštene inspekcije i službe, Sertifikaciono tijelo "Monteorganica", direktor.	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih Izvještaja setifikacionog tijela.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor generalnog direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, ovlaštene inspekcije i službe.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	A. Plaćanje u biljnoj proizvodnji za: <ul style="list-style-type: none"> • višegodišnjih zasada – 350€/ha; • za ratarsku proizvodnju – 200€/ha; • proizvodnju povrća, ljekovitog/aromatičnog bilja – 300€/ha; • proizvodnju sjemenskog i sadnog materijala – 250€/ha. 	180.000,00
	B. Plaćanje u stočarskoj proizvodnji: <ul style="list-style-type: none"> • po uslovnom grlu krave i junice - 80€; • po uslovnom grlu ovaca i koza - 80€; • po jedinki živine - 4€; • po košnici - 35€. 	
	Edukativne i druge aktivnosti u cilju promocije organskih proizvoda.	
UKUPNO:		200.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.2. Osovina 2. Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima	
2.2.3.	ODRŽIVO KORIŠĆENJE PLANINSKIH PAŠNJAKA
Razlozi za podršku	<p>Crna Gora je veoma bogata planinskim pašnjacima, koji se tradicionalno koriste putem ekstenzivnog gajenja stoke (goveda, ovaca i koza) za proizvodnju mlijeka i mesa. Planinski pašnjaci su, uključujući i katune na njima, posebno bogatstvo koje doprinosi očuvanju biodiverziteta (specifična flora i fauna, korišćenje prilagođenih lokalnih rasa), a ima i poseban ekonomski značaj. Taj sistem omogućuje proizvodnju tradicionalnih proizvoda (različite vrste sireva, skorup i druge mlječne proizvode, jagnjeće i druge vrste mesa i dr.) koji imaju važnu ulogu u crnogorskoj nacionalnoj kuhinji. Prema raspoloživim podacima, u Crnoj Gori postoji oko 500 katuna od kojih se i danas znatan broj koristi, ali sa mnogo manjim brojem stoke.</p> <p>Jedan broj seoskih domaćinstava i danas praktikuje ovaj vid držanja stoke, čime se održavaju planinski pašnjaci i smanjuju negativne posljedice koje prate napuštanje pašnjaka. Međutim, postoje brojni još nedovoljno iskorišćeni pašnjački resursi. Očuvanje planinskih pašnjaka i katunskog načina stočarenja veoma je važno i sa stanovišta očuvanja prirodne i kulturne baštine.</p> <p>Direktna podrška po uslovnom grlu stoke koja se izdiže na katune i koristi planinsku pašu može stimulisati poljoprivredna gazdinstva da sačuvaju i dalje razvijaju taj sistem proizvodnje.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • očuvanje i racionalno korišćenje prirodnih resursa; • održivo gazdovanje poljoprivrednim zemljištem; • zaštita životne sredine; • očuvanje biodiverziteta; • održavanje prirodne i kulturne baštine; • očuvanje tradicionalnih proizvoda; • obnavljanje pašnjaka putem uklanjanja šikara.

Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje poljoprivrednim gazdinstvima koja <u>najmanje tri mjeseca</u> u godini drže stoku (svoju i stoku uzetu na mljekarinu) na katunima.</p> <p>Podrška ima oblik plaćanja po uslovnom grlu. Pod jednim uslovnim grlom (UG) podrazumijeva se: krava, vo, dvoje junadi, 10 ovaca, 10 koza, konj, a ne uzimaju se u obračun za premiju telad, jagnjad i jarad. Za obračun se uzimaju sve navedene vrste i kategorije preživara i maksimalno dva konja po gazdinstvu. Minimalan broj za podršku je pet uslovnih grla.</p> <p>Preduslov podrške za goveda i ovce je da su grla obilježena ušnim markicama i njihovo kretanje na katun prijavljeno u skladu sa zakonom.</p> <p>Služba za selekciju stoke dužna je običi najmanje 50% prijavljenih gazdinstava i sačiniti pisani izvještaj o izvršenoj kontroli i dostaviti ga ministarstvu.</p> <p>Osnovna premija po uslovnom grlu iznosi do 9€.</p> <p>Ukoliko je ukupna visina zahtjeva za podršku veća od planiranog iznosa, proporcionalno se smanjuje plaćanje po uslovnom grlu.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju uslove.	
Način plaćanja	Uplatom na žiro račun poljoprivrednim gazdinstvima po spiskovima Službe za selekciju stoke.	
Realizacija	Ministarstvo – Služba za selekciju stoke.	
Procedura realizacije	<p>Februar: Služba za selekciju stoke distribuira obrasce zahtjeva za prijavu i putem medija najavljuje mjeru,</p> <p>01.03.-30.04.: Poljoprivredi proizvođači se prijavljuju i popunjavaju obrasce za premije koje dostavljaju na arhivu Ministarstva,</p> <p>01.05.-30.09.: Služba provjerava stanje na terenu: min. 50% podnesenih zahtjeva, bez obzira na vrstu stoke koja se izdiže na katune.</p> <p>Za goveda i ovce Služba provjerava prijavu kretanja preko Elektronske baze podataka.</p> <p>01.10.-30.10.: Izrada izvještaja, formiranje spiskova za premiju i dostavljanje Ministarstvu.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj, poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos u €
	Premije za izdig stoke na katune - 23.000 uslovnih grla x 9€	207.000,00
	UKUPNO:	207.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.3. Osovina 3. Mjere za poboljšanje života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima	
2.3.1.	DIVERZIFIKACIJA EKONOMSKIH AKTIVNOSTI U RURALNIM SREDINAMA
Razlozi za podršku	<p>Većina ruralnog stanovništva, osim poljoprivrede, ima malo drugih izvora dohotka. U ruralnim područjima razvoj poljoprivrede ima ograničene mogućnosti, pa se zbog toga traži mogućnost alternativnog načina zapošljavanja. Tu poseban značaj može da ima razvoj drugih ekonomskih (nepoljoprivrednih) aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima, kao i razvoj različitih vrsta aktivnosti i servisa koji nijesu tijesno vezani za poljoprivredu. Generalno gledano, postoji znatan potencijal u turizmu ruralnog područja koji je samo djelimično iskorišćen.</p> <p>Podrškom dodatnim mogućnostima zapošljavanja mogu se u nekim sredinama zaustaviti negativni trendovi depopulacije i napuštanje sela. Diverzifikacija aktivnosti na gazdinstvima neophodna je za zapošljavanje i održivi razvoj ruralnih područja, i njome se može pridonijeti boljem uravnoteženju regionalnog razvoja u ekonomskom i socijalnom smislu.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje životnih uslova i kvaliteta života u ruralnim područjima; • povećanje dohotka na poljoprivrednim gazdinstvima; • povećavanje zapošljavanja u ruralnim područjima; • zaustavljanje depopulacije; • iskorišćavanje potencijala u turizmu ruralnog područja.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje nosiocima i članovima porodičnih poljoprivrednih gazdinstava u ruralnim sredinama koji pokreću nepoljoprivredne aktivnosti. Podržavaju se investicije koje stvaraju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta u nepoljoprivrednom sektoru ili modernizaciju već postojećih nepoljoprivrednih aktivnosti.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 35% vrijednosti investicije. Za poljoprivredna gazdinstva u planinskim područjima ili za mlade poljoprivredne proizvođače i žene podrška može iznositi do 40% vrijednosti investicije, a ako su ispunjena sva tri uslova do 50%, što će biti bliže definisano javnim pozivom.</p> <p>Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku biće definisani javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio javnog poziva, a može se</p>

	<p>preuzeti u prostorijama Ministarstva, na sajtu Ministarstva i u kancelarijama Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i Službe za selekciju stoke.</p> <p>U javnom pozivu detaljno su opisani:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korisnici podrške; • prihvatljive investicije; • kriterijumi prihvatljivosti; • visina podrške; • potrebna dokumentacija; • način podnošenja zahtjeva. <p>Podrška se realizuje na kraju investicije nakon administrativne i <i>kontrole na licu mjesta</i>.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstava	
Način plaćanja	Poljoprivrednim proizvođačima na žiro račun u skladu sa javnim pozivom, a nakon dobijanja izvještaja savjetodavne službe.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa savjetodavnim službama	
Procedura realizacije	Na bazi prispjelih zahtjeva u skladu sa javnim pozivom. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskih izvještaja savjetodavnih službi.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj, poljoprivredna inspekcija.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Adaptacija objekata na poljoprivrednom gazdinstvu	40.000,00
	Nabavka potrebne opreme na poljoprivrednom gazdinstvu	20.000,00
	UKUPNO:	60.000,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.3. Osovina 3. Mjere za poboljšanje života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima		
2.3.2.	OBNOVA I RAZVOJ SELA I IZGRADNJA INFRASTRUKTURE	
Razlozi za podršku	Loša seoska infrastruktura (obezbijeđenost lokalnim putevima, vodom, u nekim područjima i strujom) karakteristična je za mnoga ruralna područja u Crnoj Gori, posebno u udaljenim planinskim područjima. Takvo stanje negativno utiče na ekonomski i socijalni status ruralnih područja i doprinosi depopulaciji sela. Zaustavljanje ovog trenda i postizanje održivog razvoja ruralnih područja jedan je od važnijih izazova ukupnog razvoja Crne Gore. Obnova i razvoj sela u dijelu infrastrukture nijesu mogući bez značajnije podrške iz budžetskih sredstava.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje životnih uslova i kvaliteta života u ruralnim područjima; • stvaranje uslova za razvoj poljoprivrede i diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima i u seoskim sredinama u cjelini. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za poboljšanje ruralne infrastrukture, a posebno za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekte razvoja elektro mreže u ruralnim područjima, kao i korišćenje solarne energije; • adaptacija i rekonstrukcija postojeće infrastrukture (do pojedinih ili grupa seoskih domaćinstava, pristup katunima); • projekte podrške radu mašinskih prstenova <p>Kriterijumi i uslovi za podršku za pojedine komponente definisaneće se javnim pozivom.</p>	
Korisnici	Lokalne samouprave, sela, grupe sela, poljoprivredna gazdinstva.	
Način plaćanja	Podnosiocima zahtjeva na žiro račun u skladu sa javnim pozivom i/ili nakon dobijanja izvještaja savjetodavne službe.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa podnosiocima zahtjeva, lokalnim samoupravama, savjetodavne službama.	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi prijava potencijalnih korisnika u skladu sa javnim pozivom ili podnjetim zahtjevom u zavisnosti od komponente ili rješenjem Ministarstva.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Projekti razvoja elektro mreže u ruralnim područjima, kao i korišćenje solarne energije	35.000,00
	Finansiranje ruralne infrastrukture	433.000,00
	Podrška mašinskim prstenovima	32.000,00
	Izrada analiza, planova i drugih dokumenata	30.000,00

UKUPNO:	533.000,00
----------------	-------------------

3. PODRŠKA OPŠTIM SERVISIMA U POLJOPRIVREDI

3. PODRŠKA OPŠTIM SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.1.	OBRAZOVANJE, ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ANALIZE	
Razlozi za podršku	Moderan koncept održivog razvoja poljoprivrede i ruralnih područja sve više zahtijeva da bude zasnovan na znanju. To podrazumijeva jačanje obrazovne komponente, istraživanja usmjerenih u rješavanje razvojnih izazova i problema, i izradu analiza koje su osnova za definisanje i implementaciju agrarne politike i ocjenu njenih efekata. Reforme i prilagođavanje ZPP EU još više nameću potrebu snažne institucionalne podrške koju nije moguće obezbijediti bez jačanja kadrova i istraživačko – razvojne funkcije. Stanje u Crnoj Gori iskazuje deficite u naučno-istraživačkom sektoru, koji u znatno većoj mjeri treba da podržava razvoj poljoprivrede i usklađivanje sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, pogotovo na području ruralnog razvoja, kreiranje Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja, IPARD i drugi IPA projekti.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • razvoj poljoprivrede zasnovan na znanju; • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede; • brže sprovođenje reformi i pridruživanja EU; • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se usmjerava u:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje uslova školovanja u postojećim srednjim poljoprivrednim školama i poljoprivrednom fakultetu, i stipendiranju deficitarnih kadrova u zemlji i inostranstvu, • jačanje naučno-istraživačkog i razvojnog rada sa direktnom primjenom u poljoprivredi; • primjena inovacija u poljoprivredi • izradu ekonomskih analiza za potrebe agrarne politike (planiranje mjera i ocjena efekata njihove primjene). <p>Za poboljšanje uslova školovanja podrška se daje na osnovu zahtjeva škola koji sadrže opis i argumentaciju projekata. Podržavaju se investicije u zgrade, opremu i mehanizaciju potrebnu za izvođenje praktične nastave. Podržava se stipendiranje određenog broja učenika srednjih škola i studenata, promovisanje poljoprivredne proizvodnje među školskom populacijom, organizovanjem posjeta učenika savremenim gazdinstvima i manifestacijama iz ove oblasti. Podrška naučno-istraživačkom radu daje se za projekte po zahtijevu Ministarstva. Prijave istraživačkih projekata moraju sadržati program kojim se dokazuje da će istraživanja imati efekte na razvoj ili unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Projekte mogu kandidovati timovi domaćih i/ili inostranih stručnjaka. Podrška primjeni inovacija u poljoprivredi daje se poljoprivrednim proizvođačima, udruženjima ili naučnim institucijama. Podrška se daje za školovanje određenog broja postdiplomaca i doktoranata iz oblasti koje su značajne za Ministarstvo. Izrada ekonomskih analiza u poljoprivredi, evaluacija projekata i mjera agrarne politike, izrada godišnjih izvještaja, sprovodi se na zahtjev Ministarstva. U okviru ove mjere mogu se finansirati li sufinansirati i druge mjere i aktivnosti Ministarstva (povremene komisije, ekspertize, stipendiranje socijalno ugroženih đaka i studenata ili onih koji žive u izrazito nerazvijenim ruralnim sredinama, a školuju se u oblasti poljoprivrede i i sl.).</p>	
Korisnici	Obrazovne i naučno-istraživačke ustanove, regionalne kancelarije, ekspertske timovi ili pojedinci, studenti deficitarnih zanimanja.	
Način plaćanja	Na bazi zahtjeva, po ispostavljenoj fakturi za ugovoreni i obavljeni posao i izvještaj.	
Realizacija	Ministarstvo	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na osnovu godišnjih zahtjeva potencijalnih korisnika i rješenja Ministarstva. Selekcija projekata vrši se na osnovu objektivnih kriterijuma.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Poboljšanje uslova srednjeg i visokog obrazovanja stipendiranje deficitarnih kadrova u zemlji i inostranstvu i popularizacija poljoprivrede u školama	32.000,00
	Ekonomske analize za potrebe agrarne politike	35.000,00
	Inovacije u poljoprivredi	30.000,00
	Agrarni marketinški informacioni sistem (AMIS)	10.000,00
	Angažovanje eksperata	40.000,00

	Priprema projektne dokumentacije za investicione projekte u poljoprivredi	30.000,00
	UKUPNO:	177.000,00

3. PODRŠKA OPŠTIM SERVISIMA U POLJOPRIVREDI

3.2.	PROGRAM UNAPREĐIVANJA STOČARSTVA	
Razlozi za podršku	<p>Stočarstvo predstavlja dominantnu granu ukupne poljoprivrede Crne Gore i njime se bavi najveći broj seoskih gazdinstava. U zavisnosti od vrste stoke, različit je stepen unapređivanja genetskog potencijala i poboljšanja rasne strukture. Sve izoštrjenija konkurencija zahtijeva visoku proizvodnju po jedinici, odnosno priplodnom grlu, što se ne može ostvariti bez sistematičnog rada na dosljednom sprovođenju odgajivačko - selekcijskih programa za pojedine vrste i rase stoke.</p> <p>U sprovođenju mjera unapređivanja stočarstva Crna Gora uvodi međunarodne principe, posebno pravila i procedure Međunarodne komisije za kontrolu produktivnosti stoke (ICAR). Uspješno sprovođenje programa unapređivanja, pored funkcionisanja službe za selekciju stoke, zahtijeva i obezbjeđivanje kvalitetnog sjemena za vještačko osjemenjivanje krava i korišćenje kvalitetnih priplodnjaka tamo gdje se vještačko osjemenjivanje ne primjenjuje. Imajući u vidu karakteristike crnogorskog stočarstva (veličinu populacija, razvijenost pojedinih sektora, dosadašnji rad na unapređivanju i sl.), to nije moguće obezbijediti bez podrške iz budžetskih sredstava.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti stočarske proizvodnje unapređivanjem genetskog potencijala priplodne stoke; • uvođenje i primjena međunarodnih standarda u programima unapređivanja stoke. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<ul style="list-style-type: none"> • podržava se nabavka sjemena za vještačko osjemenjivanje krava, uz ispunjavanje potrebnih uslova u pogledu kvaliteta, koji se definišu javnim tenderom; • u udaljenijim seoskim područjima, gdje nije moguće organizovati sprovođenje vještačko osjemenjivanje, podržava se korišćenje kvalitetnih bikova za prirodni pripust, uz uslov da su odabrani i licencirani u skladu sa zakonom - licencirati će se bikovi sa područja koja su udaljena najmanje 15km od najbliže veterinarske ambulante. • podržava se korišćenje kvalitetnih pastuva za prirodni pripust, uz uslov da su odabrani i licencirani u skladu sa zakonom. <p>Nabavka sjemena za vještačko osjemenjivanje podržava se u cjelosti, a licencirani priplodnjaci do 120€ po grlu. Ukoliko broj odabranih i licenciranih priplodnjaka bude veći od planom predviđenih sredstava, iznos po priplodnjaku se proporcionalno smanjuje. Predmet podrške može biti i korišćenje u rasplodu priplodnjaka drugih stočnih vrsta (pastuvi). Programom je predviđena obuka poljoprivrednih proizvođača radi unapređenja znanja u ovoj oblasti.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva uključena u realizaciju odgajivačko - selekcijskih programa u stočarstvu.	
Način plaćanja	Isplata po komponentama: <ul style="list-style-type: none"> • isplata odabranom dobavljaču sjemena u skladu sa zaključenim ugovorom; • uplatom na žiro račun poljoprivrednim gazdinstvima po spiskovima Službe za selekciju stoke. 	
Realizacija	Ministarstvo – Služba za selekciju stoke.	
Procedura realizacije	Godišnji program rada Službe za selekciju stoke.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo, poljoprivredna inspekcija.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Sjeme za vještačko osjemenjivanje krava (60.000 doza)	140.000,00
	Licencirani priplodnjaci	
	<ul style="list-style-type: none"> • premije za licencirane bikove 54.000€ • premije za licencirane pastuve 50.000€ • izložba stoke 6.000€ 	110.000,00
	UKUPNO:	250.000,00

Napomena: Ukoliko se nakon raspisanog tendera za nabavku sjemena utroši manji iznos od planiranog, preostali dio će se utrošiti na dodatno opremanje veterinarskih ambulanti koje izvode vještačko osjemenjivanje krava, u skladu sa naknadno utvrđenom procedurom i definisanim potrebama i prioritetima.

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.3.	PROGRAM STRUČNIH I SAVJETODAVNIH POSLOVA U STOČARSTVU	
Razlozi za podršku	<p>Crna Gora je u 2000. godini otpočela program unapređivanja govedarstva na novim osnovama i u tu svrhu osnovana je Služba za selekciju stoke. I pored evidentnih rezultata koji su ostvareni na unapređivanju kvaliteta priplodnih grla u govedarstvu posljednjih godina, još uvijek je veoma nizak populacijski prosjek proizvodnje mlijeka i mesa. Međutim, prinos mlijeka po kravi na najboljim poljoprivrednim gazdinstvima, koje su uključene u redovnu kontrolu produktivnosti, ne zaostaje za zemljama sa razvijenim govedarstvom, ali je u pitanju veoma mali dio ukupne populacije.</p> <p>Stoga je potrebno nastaviti i intenzivirati rad na unapređivanju goveda uključivanjem većeg broja grla u zvaničnu kontrolu, zatim intenzivirati rad na unapređivanju genetskog potencijala ovaca i koza, i drugih vrsta stoke.</p> <p>Istovremeno, Služba za selekciju stoke obavlja i sve veći obim savjetodavnih poslova u stočarskoj proizvodnji. Moderan koncept razvoja pred Službu za selekciju stoke postavlja sve više zahtjeva u smislu pružanja različitih vrsta usluga poljoprivrednim proizvođačima. Jedan od ozbiljnih izazova u narednom periodu za tu službu jeste osposobljavanje i obuka poljoprivrednih proizvođača za podnošenje zahtjeva za direktnu podršku i za ispunjavanje brojnih EU standarda koji su vezani za očuvanje životne sredine i bezbjednost hrane, zaštitu i poboljšanje životinja (cross-compliance). Takođe, važno će mjesto u aktivnostima Službe za selekciju stoke imati pomoć i podrška poljoprivrednim proizvođačima i proizvođačkim organizacijama u pripremi i kandidovanju projekata za IPARD podršku.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti stočarske proizvodnje unapređivanjem genetskog potencijala priplodne stoke; • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede; • uvođenje i implementacija međunarodnih standarda u programe unapređivanja stoke; • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se rad Službe za selekciju stoke u realizaciji odgajivačko-seleksijskih programa u stočarstvu i pružanju brojnih usluga poljoprivrednim proizvođačima, prema godišnjem programu rada, sa detaljno razrađenim programom stručnih i savjetodavnih poslova u stočarstvu, dinamikom njihove realizacije, finansijskim aspektima i očekivanim efektima. Za verifikaciju rezultata služi detaljni godišnji izvještaj.</p>	
Korisnici	Ministarstvo - Služba za selekciju stoke	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi za rad Službe za selekciju stoke, sa izvještajem o sprovedenim aktivnostima	
Realizacija	Službe za selekciju stoke	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjeg programa rada Službe za selekciju stoke i rješenja Ministarstva.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Program poslova selekcije i savjetodavnih usluga u stočarstvu (prema Planu rada Službe za 2015. godinu)	300.000,00
	UKUPNO:	300.000,00

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.4.	PROGRAM SAVJETODAVNIH POSLOVA U BILJNOJ PROIZVODNJI	
Razlozi za podršku	Crna Gora je uspostavila koncept savjetodavne službe tako da savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji sprovodi Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, koja ima nezamjenjivu ulogu u unapređivanju poljoprivrede i uvođenju tehnoloških inovacija. Moderan koncept razvoja pred Savjetodavnu službu u biljnoj proizvodnji postavlja sve više zahtjeva u smislu pružanja različitih vrsta servisa poljoprivrednim proizvođačima. Jedan od ozbiljnih izazova u narednom periodu jeste osposobljavanje i obuka poljoprivrednih proizvođača za podnošenje zahtjeva za direktnu podršku i za ispunjavanje brojnih EU standarda koji su vezani za očuvanje životne sredine i bezbjednost hrane, (cross-compliance). Takođe, važna aktivnost Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji ima pomoć i podrška poljoprivrednim proizvođačima i proizvođačkim organizacijama u pripremi i kandidovanju projekata za IPARD podršku.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti poljoprivrede putem modernizacije i uvođenja tehnoloških inovacija; • jačanje institucionalne podrške razvoju poljoprivrede; • podrška sprovođenju reformi i pridruživanja EU; • podizanje stručnog nivoa proizvođača; • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	U okviru ove mjere finansijski se podržavaju savjetodavne aktivnosti Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji, prema godišnjem programu rada, sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim okvirom i očekivanim efektima. Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izvještaja, koji se podnosi Ministarstvu. Ta služba treba da pruža široku lepezu servisa poljoprivrednim proizvođačima, uključujući i osposobljavanje za korišćenje podrške u skladu sa EU regulativom. Za dalje jačanje Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji neophodno je formiranje regionalnog centra u Pljevljima.	
Korisnici	Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji.	
Način Plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi za rad Službe, sa tekućim izvještajem.	
Realizacija	Rukovodilac savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji.	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjeg programa rada Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i rješenja Ministarstva.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski Plan	Komponente	Iznos u €
	Program poslova savjetodavnih usluga u biljnoj proizvodnji (prema Planu rada Službe za 2014.)	300.000,00
	UKUPNO:	300.000,00

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.5.	PROGRAM MJERA KONTROLE KVALITETA PROIZVODA	
Razlozi za podršku	Crnogorska poljoprivreda, iako malog obima, tržištu nudi veoma široku paletu proizvoda. Zahtjevi potrošača su sve veći, a implementacija zakonskih propisa nalaže da svi proizvodi koji se stavljaju u promet mora da budu pod odgovarajućim vidovima nadzora i kontrole kvaliteta. Dodatne zahtjeve postavlja harmonizacija sa EU propisima. Crna Gora je u dosadašnjem periodu podržavala jačanje institucija za kontrolu kvaliteta, prvenstveno kroz formiranje i opremanje novih i jačanje postojećih laboratorija, zatim kroz razne vidove obuke i stručnog osposobljavanja. Budući da je proces usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa propisima EU veoma zahtjevan, potrebno je nastaviti i dinamizirati podršku uspostavljanju i funkcionisanju laboratorija za kontrolu kvaliteta u skladu sa zakonskim propisima.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • obezbjeđivanje stabilne ponude bezbjedne hrane, prihvatljive u pogledu kvaliteta i cijena; • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede; • brže sprovođenje reformi i pridruživanja EU; • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi; • jačanje konkurentnosti proizvođača hrane. 	
Opis mjere i kriterijumi	Mjera se odnosi na podršku redovnoj kontroli i unapređivanju kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, prvenstveno poljoprivrednim proizvođačima za kontrolu kvaliteta proizvoda,	

za podršku	<p>plodnosti zemljišta i radu laboratorije za mljekarstvo.</p> <p>Uslov za podršku laboratorije za mljekarstvo je godišnji program rada, sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim aspektima i očekivanim efektima.</p> <p>Pravo na nadoknadu troškova za obavljenju fizičko-hemijsku analizu vina, alkoholnog pića i maslinovog ulja prilikom puštanja proizvoda u promet, mogu da ostvare registrovani proizvođači čija godišnja proizvodnja ne prelazi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30.000 litara vina; • 10.000 litara alkoholnog pića; • 100 litara maslinovog ulja. <p>Visina podrške je do 50% od ukupnih troškova na osnovu dostavljenog zahtjeva, rezultata analize i dokaza o uplati. Maksimalna visina podrške po proizvođaču je 300 eura.</p> <p>Pravo na nadoknadu troškova za obavljenju analizu plodnosti zemljišta, mogu da ostvare poljoprivredni proizvođači u godini zasnivanja višegodišnjih proizvodnih zasada. Visina podrške je do 50% cijene analize i isplaćuje se na osnovu dostavljenog zahtjeva, rezultata analize sa preporukom za đubrenje i dokaza o uplati.</p> <p>Rok za dostavljanje zahtjeva je 30. oktobara 2015. godine.</p>	
Korisnici	Laboratorija za mljekarstvo i registrovani poljoprivredni proizvođači.	
Način Plaćanja	Po ispostavljenj fakturi za rad laboratorije sa izvještajem. Nakon obrade zahtjeva na žiro račun podnosioca zahtjeva.	
Realizacija	Ministarstvo	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjeg programa rada Laboratorije za mljekarstvo, koje odobrava Ministarstvo i zahtjeva poljoprivrednih proizvođača za laboratorijske analize.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo	
Finansijski Plan	Komponente	Iznos u €
	Laboratorija za mljekarstvo (učesće u finansiranju operativnih troškova)	75.00,00
	Nadoknada troškova za laboratorijske analize	23.000,00
	Rad sertifikacionog tijela „Monteorganica“	67.000,00
	UKUPNO:	165.000,00

4. SOCIJALNI TRANSFERI SEOSKOM STANOVNIŠTVU		
4.1.	PROGRAM STARAČKIH NAKNADA	
Razlozi za podršku	U Crnoj Gori u ruralnim sredinama žive domaćinstva čiji članovi su se bavili poljoprivredom kao glavnim i jednim zanimanjem, ali zbog specifičnosti socijalne politike nijesu bili u mogućnosti da ostvare pravo na penziju. Takođe, u određenom procentu ta domaćinstava se i dalje bave poljoprivredom i na taj način održavaju u životu brojna udaljena sela kojima prijete depopulacija. Ministarstvo posebnim vidom jednokratne podrške i drugim vidovima pomoći podržava nosioce poljoprivrednih gazdinstava.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje kvaliteta života na selu i stvaranje povoljnijih uslova za život; • pomoć najugroženijim seoskim i staračkim domaćinstvima u vidu interventne i jednokratne pomoći. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Staračka naknada obezbjeđuje se za jednog supružnika, ukoliko živi na selu i bavi se poljoprivredom, a nema nikakva druga primanja. Pravo na jednokratnu pomoć imaju najugroženija seoska domaćinstva u vidu jednokratne i interventne pomoći na osnovu zahtjeva koji podržava lokalna samouprava ili centri za socijalni rad ili Ministarstvo rada i socijalnog staranja.	
Korisnici	Muškarci koji su navršili 65 godina života, žene koje su navršile 60 godina života, koji nemaju nikakva druga primanja i koji se bave poljoprivredom.	
Način plaćanja	Gotovinske mjesečne uplate vrše se putem pošte i preko poslovnih banaka direktno na žiro račune korisnika naknade ili jednokratne pomoći.	
Realizacija	Januar – decembar 2014.godine.	
Procedura realizacije	<p>Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava na staračku naknadu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zahtjev, dokaz o vlasništvu poljoprivrednog zemljišta koji glasi na jednog od supružnika, dokaz o mjestu prebivališta, izvod iz matične knjige rođenih, izvod iz matične knjige vjenčanih, izvod iz matične knjige umrlih (ukoliko supružnik nije živ), dokaz da je podnosilac zahtjeva slobodnog bračnog stanja (za one koji nijesu stupali u bračnu zajednicu), sudski ovjerena izjava podnosioca zahtjeva da nema nikakva novčana primanja u zemlji ili inostranstvu. Izuzetak je tuđa njega i pomoć, koja ne predstavlja smetnju; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentaciju podnosioc zahtjeva predaje lokalnom organu uprave za poljoprivredu, koja zavodi prispjelu dokumentaciju, vrši provjeru potpunosti, kao i provjeru primanja po osnovu penzije, boračko-invalidske zaštite i materijalnog obezbjeđenja porodice za oba supružnika, o čemu sačinjava zapisnik koji uz dokumentaciju dostavlja Ministarstvu; • odgovorno lice u Ministarstvu razmatra prispjelu dokumentaciju u periodu januar-septembar 2015. godine i uključuje korisnike od septembra do decembra 2015. godine, u kontinuitetu provjerava ispunjenost uslova u komunikaciji sa područnim jedinicama Fonda PIO, Fonda za zdravstveno osiguranje i Centra za socijalni rad, kao i sa nadležnim službama lokalne samouprave. U slučaju da se utvrde nepravilnosti, korisniku se ukida pravo na naknadu i pokreće se postupak za povraćaj primljenih novčanih sredstava. Sticanjem prava na neko drugo primanje, gubi se pravo na staračku naknadu, a korisnik je dužan da u roku od 15 dana obavijeti Ministarstvo o nastalim promjenama. <p>Odgovorno lice u Ministarstvu kvartalno šalje spisak korisnika staračkih naknada lokalnom organu uprave za poljoprivredu koji vrši provjere da li je neko od korisnika ostvario pravo na neko drugo primanje i da li je eventualno u međuvremenu nastupila smrt.</p> <p>Nepotpuna dokumentacija vraća se lokalnom organu uprave za poljoprivredu radi kompletiranja i dodatnih provjera. Realizacija jednokratne i interventne pomoći socijalno najugroženijim staračkim i domaćinstvima u seoskim područjima realizuje se na bazi zahtjeva koji podržava organ lokalne samouprave, centri za socijalni rad i/ili Ministarstvo rada i socijalnog staranja.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Sredstva za isplatu staračkih naknada, troškovi distribucije i za druge socijalne transfere u poljoprivredi i interventnu pomoć za seoska i staračka domaćinstva. Ostali transveri pojedincima.	2.650.000,00
	UKUPNO:	2.650.000,00

5. TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA	
Razlozi za podršku	<p>Sprovođenje agrarne politike, ispunjavanje standarda bezbjednosti hrane i reforma ribarske politike uključujući ispunjavanje već preuzetih brojnih međunarodnih obaveza koje zahtijevaju jačanje institucionalnih administrativnih kapaciteta sto iziskuje znatnu finansijsku podršku. Brojne su obaveze u oblasti usklađivanja zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, a posebno u efikasnoj i kvalitetnoj primjeni zakonske regulative. Brojni međunarodni projekti nameću dodatne finansijske obaveze Ministarstvu.</p> <p>Proces pregovora s Evropskom komisijom i sprovođenje reformi zahtijevaju saradnju s najširim krugom zainteresovanih strana: udruženjima poljoprivrednih proizvođača, civilnim sektorom, lokalnim samoupravama.</p> <p>Takođe, za uspjeh reformskih aktivnosti veoma je važna pravovremena i kvalitetna medijska prezentacija. Time se doprinosi podizanju standarda kvaliteta života, posebno u ruralnim područjima.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede; • brže i efikasnije sprovođenje reformi u procesu pregovora s Evropskom komisijom; • uvođenje i primjena evropskih standarda, jačanje međunarodne saradnje i afirmacija Crne Gore i njenih potencijala; • jačanje kadrovskih potencijala i uslova za njihov rad; • brža primjena novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi; • podizanje svijesti o značaju poljoprivrede i njenog razvoja; • redovno i kvalitetno informisanje javnosti o mjerama agrarne politike i stepenu napretka u procesu EU integracija; • izrada tehničke dokumentacije za prioritetne investicione i kapitalne projekte od interesa za poljoprivredu; • jačanje direktnog prisustva Crne Gore kroz angažovanje jednog eksperta u okviru stalne diplomatske misije Crne Gore u Briselu.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Ova mjera sa višestrukom namjenom usmjerena je za podršku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprovođenju obaveza u EU integracijama: prije svega, vođenje pregovora s Evropskom komisijom, praćenjem obaveza koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i za dodatne troškove usklađivanja zakonodavstva sa pravnom

	<p>tekovinom EU i dr.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • učlanjivanju Crne Gore u međunarodne organizacije; • realizaciji međunarodnih projekata koji se realizuju u sektoru poljoprivrede i ribarstva; • aktivnosti savjetodavnih tijela; • izrada tehničke dokumentacije za prioritetne investicione i kapitalne projekte od interesa za poljoprivredu; • jačanju administrativnih i institucionalnih kapaciteta kroz dodatnu obuku kadrova, stipendije za studente i srednjoškolce i modernizaciju postojeće i nabavku nove opreme; • odnosu sa javnošću u sprovođenju agrarne politike i predstavljanju procesa pristupanja EU. <p>Realizacija projekta u saradnji sa Svjetskom Bankom-MIDAS.</p>	
Korisnici	Zaposleni u Ministarstvu, eksperti, obrazovne institucije, konsultantske firme, elektronski i štampani mediji.	
Način plaćanja	Na bazi ovjerenog zahtjeva, fakture, dostavljenog izvještaja, specifikacije opreme, tehničke dokumentacije, završenog uspješnog tendera ili javnog oglasa.	
Realizacija	Ministarstvo	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na osnovu rješenja Ministarstva.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	<ul style="list-style-type: none"> • EU integracije: vođenje pregovora sa EK, sprovođenje SSP, troškove usklađivanja zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, troškovi rada pregovaračkog tima za pregovore sa EU; 	40.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Rad i aktivnosti savjetodavnih tijela koja su predviđena zakonima, funkcionisanje Nadzornog odbora MIDAS projekta koji realizuje Ministarstvo, a finansira Svjetska Banka i sl. 	20.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Usluge prevođenja 	30.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Informatička podrška 	15.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta; 	50.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Odnos sa javnošću: sprovođenje agrarne politike i predstavljanje procesa pristupanja EU na domaćim i međunarodnim skupovima, u elektronskim i štampanim medijima i sl. 	35.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Ostali operativni troškovi (dodatno tehničko opremanje Ministarstva (kancelarije, IT oprema, namještaj i sl.) 	50.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Troškovi štampanja 	20.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Finansiranje izrade tehničke dokumentacije 	40.000,00
	UKUPNO:	300.000,00

6. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I JAČANJE POLJOPRIVREDE CRNE GORE (MIDAS)	
Razlozi za podsticaj	Vlada Crne Gore i Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja kao nosioci realizacije projekta, sklopili su projektni aranžman sa Svjetskom Bankom pod nazivom "Institucionalni razvoj i jačanje poljoprivrede Crne Gore" (MIDAS projekat) koji za cilj ima da crnogorsku poljoprivredu i njene institucije pripremi za buduće članstvo u EU. Ukupna vrijednost projekta je 17,1 mil€. Projekat se realizuje u vremenskom periodu jun 2009 – jun 2014. godina. MIDAS projektom biće ojačane strukture MPRR, kako logistički (rekonstrukcija i adaptacija prostora za rad, nabavka opreme, automobila, itd.), tako i obezbjeđivanjem ekspertske podrške, podrške kod pisanja programa, pripreme strukture i dokumentacije za IPARD akreditaciju, organizovanjem radionica, studijskih tura, i ostalih vidova podrške kojim će se osposobljavati kadar iz MPRR za rješavanje kompleksnih zadataka iz oblasti EU integracija i programa ruralnog razvoja. Pomaganje crnogorskih institucija u kreiranju modernog sistema kontrole bezbjednosti hrane je jedan od razloga postojanja MIDAS projekta.
Ciljevi	Poboljšati pružanje vladine pomoći za održivi poljoprivredni i ruralni razvoj na način koji je usklađen sa pretpostavljanim zahtjevima EU. Pomoći osnivanje i stavljanje u funkciju institucija / djelova DIS-a (Decentralizovanog implementacionog sistema) za V komponentu IPA-e, koje su u nadležnosti MPRR (Upravljačko tijelo i IPARD agencija).

	<p>Pripremiti institucije sistema i korisnike (poljoprivredne proizvođače i kompanije koje djeluju u oblasti poljoprivrede) za bolje povlačenje sredstava, dostizanje standarda i druge izazove koji nas očekuju kroz IPARD program.</p> <p>Popisati sva poljoprivredna gazdinstva.</p> <p>Uspostaviti elemente Integrisanog administrativnog i sistema kontrole (IACS).</p> <p>Ojačati i osavremeniti ključne komponente sistema bezbjednosti hrane u skladu sa zahtjevima EU.</p> <p>Ispuniti globalni cilj zaštite životne sredine, tj. uključivanje održivog korišćenja zemljišta i upravljanja prirodnim resursima u središnji dio politika, programiranja i podrške investicijama u MPRR.</p>			
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Komponente i aktivnosti kroz koje se pruža podrška korisnicima MIDAS projekta su ranije određeni i definisani Ugovorom o zajmu i Ugovorom o grantu, potpisanim sa Svjetskom bankom 2009. godine.			
Korisnici	MPRR, Veterinarska i Fitosanitarna uprava, Savjetodavne službe – Biotehnički fakultet, Institut za biologiju mora - Kotor, Specijalistička veterinarska laboratorija – Podgorica; Zavod za statistiku – MONSTAT, poljoprivredna gazdinstva i privredna društva kao korisnici grantova.			
Način plaćanja	Na bazi specifikacije opreme, radova ili tehničke pomoći, vrši se odobravanje svake nabavke ili angažovanja. Plaćanje se vrši sa specijalnih računa za ovu namjenu (posebno za IBRD i GEF dio projekta) a sredstva se prebacuju direktno na račun dobavljača, pružaoca usluga ili korisnika grantova.			
Realizacija	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u saradnji sa Svjetskom bankom i uz pomoć kancelarije MIDAS projekta.			
Procedura realizacije	Projekat implementira MPRR i nadzire ga kroz funkciju Koordinatora projekta, pomoćnika ministra za sektor za plaćanje. Upravljanje projektom vrši kancelarija MIDAS projekta, angažovana za potrebe Projekta, dok su aktivnosti nabavke i finansija povjerene Kancelariji za tehničku podršku projektima Svjetske banke u Crnoj Gori (TSU), koja posluje u okviru Ministarstva finansija. Projekat ima Nadzorni odbor čiji je predsjednik Ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja. Detaljan opis procedura realizacije je dat u Operativnom priručniku MIDAS projekta, kao i o Ugovoru o kreditu (IBRD) i u Ugovoru o grantu (GEF).			
Nadzor i kontrola	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, u čije ime nadzor nad projektom vrši Koordinator projekta, tj. pomoćnik ministra za sektor za plaćanje. Sve aktivnosti se implementiraju uz monitoring i izvještavanje kancelarije MIDAS projekta. Tim Svjetske banke koji prati MIDAS projekat dolazi minimum dva puta godišnje u nadzorne misije i pismeno izvještava o utvrđenom stanju tokom tih misija. Na godišnjem nivou se angažuje nezavisna revizorska kuća, koja izvrši reviziju projekta, posebno za IBRD i posebno za GEF dio implementiranih sredstava projekta. Detaljan opis nadzora i kontrole MIDAS projekta je definisan u operativnom priručniku Projekta.			
Finansijski Plan	Finansijski plan trošenja sredstava za 2015. godinu – MIDAS projekat			Iznos (€)
	Komponente	GEF	IBRD	UKUPNO
	a) Savjetodavne službe			
	Obuka savjetodavaca i poljoprivrednih proizvođača. Adaptacija i opremanje kancelarija savjetodavnih službi	30.000	300.000	
	Svega a.)			330.000
	b) Direktorat za ruralni razvoj			
	Studijski obilasci i radionice, Info kampanja za grantove, it i kancelarijska oprema, ex post evaluacija IPARD programa, it opremanje	50.000	210.000	
	Svega b.)			260.000
	c) Direktorat za IPARD placanja (IPARD agencija)			
	Adaptacija radnog prostora		900.000	
It opremanje		500.000		
Obuke i radionice		100.000		

Svega c.)			1.500.000
d) Farm registar			
Izgradnja i instalacija softverskog rjesenja		55.000	
Nabavka hardwera		200.000	
Svega d)			255.000
e) Upravljanje sistemom bezbjednosti hrane			
Nabavka laboratorijske opreme		220.000	
Tehnicke podrške za uspostavljanje zakonske osnove za neškodljivo uklanjanje ostatakživotinjskih ostataka i za kategorizaciju objekata za preradu hrane		100.000	
Izgradnja i opremanje objekta BIP Luka Bar		200.000	
Svega e)			520.000
f) Menadžment projektom			
Menadžer projekta	18.000		
Specijalista za monitoring i evaluaciju	20.000		
Specijalista za zaštitne mjere		9.000	
Jedinice za tehničku pomoć (TSU)		35.000	
Revizija		10.000	
Usluge prevođenja		10.000	
Trening i obuka	4.000	14.000	
Zakup kancelarija, oprema i terenski rad		16.000	
Svega f.)			136.000
UKUPNO (a-f):	122.000	2.879.000	3.001.000,00

B) RIBARSTVO

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE	
B-1.1. Mjera jačanja ribarske flote	
B-1.1.1	MODERNIZACIJA RIBARSKE FLOTE ZA ULOV DEMERZALNIH RESURSA
Razlozi za podršku	<p>Ribarstvo je od posebnog značaja za ekonomski razvoj priobalnih zemalja kao što je Crna Gora koja ima dragocjene, ali neiskorišćene resurse u ovom sektoru. Sektor morskog ribarstva i marikulture potrebno je u narednom periodu snažiti u mnogim segmentima kako bi bio konkurentan na EU tržištu. Ribolovni plovni objekti koji izlovljavaju demerzalne resurse su stari, nedostaje im snaga i kapacitet da svoju aktivnost obavljaju u lošim vremenskim uslovima i na većim dubinama gdje po istraživanju postoje komercijalne količine kvalitetne demerzalne ribe i škampa. Evidentno je da, iz gore navedenih razloga, naši ribari imaju ograničen broj ribolovnih dana na moru (prosjeak 55 dana u godini), smanjen prihod od izlovljene ribe kao i pojačanu aktivnost u dijelu teritorijalnog mora gdje su manje dubine. Ukoliko Crna Gora želi da iskoristi raspoložive riblje resurse potrebno je modernizovati i unaprijediti ribolovnu flotu.</p> <p>Opremanje, rekonstrukcija i adaptiranje ribolovnih plovnih objekata predstavlja značajno kapitalno ulaganje i prilikom ove aktivnosti vlasnici ribolovnih plovnih objekata se suočavaju sa nepovoljnom kreditnom podrškom i nemogućnošću zalaganja svog plovnog objekta kao hipoteke za dobijanje kredita kod banaka.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> modernizacija ribolovne flote za ulov demerzalnih resursi; poboljšanje efikasnosti i konkurentnosti sektora izlova ribe i drugih morskih organizama.

Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška modernizaciji ribarske flote za ulov demerzalnih resursa odnosi se na kofinansiranje profesionalnih ribara (nosioca dozvole za obavljanje privrednog ribolova) u troškovima opremanja, rekonstrukcije, adaptacije, zamjene pogonskih generatora i nabavke opreme za ribolov. Maksimalan iznos budžetskih sredstava do 50% vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do 10.000€. Kriterijumi za podršku će biti definisani javnim pozivom.	
Korisnici	Profesionalni ribari (nosioci dozvole za obavljanje privrednog ribolova).	
Način plaćanja	Na osnovu zahtjeva za isplatu, na žiro-račun korisnika.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Uslov za korišćenje sredstava za modernizaciju ribarske flote za ulov demerzalnih resursa je da je nosilac dozvole za obavljanje privrednog ribolova, uredno u toku kalendarske godine dostavljao kopije dnevnika ulova Ministarstvu, i da je u toku 2014. godine bio u ribolovu minimum 20 ribolovnih dana.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Modernizacija ribarske flote za ulov demerzalnih resursa odnosi se na kofinansiranje profesionalnih ribara u troškovima opremanja, rekonstrukcije, adaptacije, zamjene pogonskih generatora i nabavke opreme za ribolov.	45.000,00
	UKUPNO:	45.000,00

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE		
B-1.1. Mjera jačanja ribarske flote		
B-1.1.2	POVEĆANJE PROFESIONALNE RIBARSKE FLOTE ZA ULOV PELAGIČNIH RESURSA	
Razlozi za podršku	Crna Gora raspolaže značajnim resursima pelagičnih vrsta što potvrđuju i naučna istraživanja u moru Crne Gore koja se sprovode svake godine. Naučne procjene su, da u moru Crne Gore postoji mogućnost za izlov do 30.000 t srdele i inćuna. Imajući u vidu da je flota koja se bavi izlovom pelagičnih vrsta mala i nedovoljno razvijena, neophodno je broju postojećih plovila dodati još 18 plovila preko 12 m LOA, koji bi izlovljavali srdelu i inćun, a po mogućnosti imali kapacitet za preradu na brodu.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> povećanje profesionalne ribarske flote u ulovu pelagičnih vrsta. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška unapređenju profesionalne ribarske flote za ulov pelagičnih vrsta, odnosi se na kofinansiranje u troškovima nabavke ribolovnih plovnih objekata (dužih od 12 m LOA). Maksimalan iznos budžetskih sredstava do 50% vrijednosti računa, maksimalno do 10.000€. Kriterijumi za podršku će biti definisani javnim pozivom.	
Korisnici	Privredna društva i preduzetnici upisani u Centralni registar privrednih subjekata za obavljanje privredne djelatnosti „Ulov ribe na moru“.	
Način plaćanja	Na osnovu zahtjeva za isplatu, na žiro račun korisnika.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Uslovi za korišćenje sredstava za povećanje profesionalne ribarske flote u pelagičnom ribolovu su ispunjenost tehničko - tehnoloških karakteristika ribolovnog plovnog objekta, alata i opreme, i da je dužina plovila duža od 12 m LOA.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Povećanje profesionalne ribarske flote u ulovu pelagičnih vrsta.	35.000,00
	UKUPNO:	35.000,00

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE		
B-1.1. Mjera jačanja ribarske flote		
B-1.1.3	MODERNIZACIJA RIBARSKE FLOTEU MALOM PRIVREDNOM RIBOLOVU(PLOVILA DO 10M LOA)	
Razlozi za podršku	U Crnoj Gori, pored velikog privrednog ribolova obavlja se i mali privredni ribolov. Imajući u vidu da se mali privredni ribolov obavlja na tradicionalan način koji omogućava da se na tržište, odnosno u promet stavlja najkvalitetnija riba, neophodno je povećati efikasnost ulova i pomoći u osavremenjivanju tehnike na ribolovnim plovim objektima koja učestvuju u malom privrednom ribolovu.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje efikasnosti ulova i tehnike u malom privrednom ribolovu; • modernizacija postojećih plovila u malom privrednom ribolovu. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška u modernizaciji i osavremenjivanju postojećih ribolovnih plovih objekata dužine od 3 do 10 m LOA u malom privrednom ribolovu, odnosi se na kofinansiranje u troškovima zamjene pogonskih generatora, rekonstrukcije i adaptacije plovila, zamjene ribolovne opreme za povećanje efikasnosti prilikom ulova, odnosno prelaska na selektivnije alate. Maksimalan iznos budžetskih sredstava do 50% vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do 3.000€. Kriterijumi za podršku će biti definisani javnim pozivom.	
Korisnici	Profesionalni ribari (nosioci dozvole za obavljanje malog privrednog ribolova);	
Način plaćanja	Na osnovu zahtjeva za isplatu, na žiro račun korisnika.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Uslovi za korišćenje sredstava za modernizaciju i osavremenjivanje postojećih ribolovnih plovih objekata u malom privrednom ribolovu su da nosilac dozvole posjeduje plovilo od 3 m do 10 m LOA da je uredno u toku kalendarske godine dostavljao Izvještaje o ulovu Ministarstvu i da je u toku 2014. godine bio u ribolovu minimum 20 ribolovnih dana.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Modernizacija i osavremenjivanje postojećih ribolovnih plovih objekata dužine od 3 m do 10 m LOA u malom privrednom ribolovu.	30.000,00
	UKUPNO:	30.000,00

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE	
B-1.2. Mjera unapređivanja sektora marikulture	
B-1.2.1.	POBOLJŠANJE KONKURENTNOSTI I EFIKASNOSTI SEKTORA MARIKULTURE
Razlozi za podršku	Marikultura je u posljednje vrijeme svuda u svijetu brzorastući sektor koji predstavlja mehanizam, koji može da obezbijedi zdravu hranu iz mora i smanji negativni uticaj ribolova na postojeće riblje resurse i samim tim pomogne očuvanju istih. Crnogorski sektor marikulture zbog djelimično neefikasnog načina uzgoja u kombinaciji sa sporim prirastom, teško da bi mogao ostati konkurentan bez velikog smanjenja proizvodnih troškova i osavremenjavanja proizvodnje. Stoga je potrebno nastaviti izgradnju efikasnog i konkurentnog sektora kroz podršku uzgajivačima školjaka i ribe kako bi se poboljšali uslovi uzgoja i plasmana ovih proizvoda na tržište.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture odnosi se na kofinansiranje uzgajivača ribe i školjaka za rekonstrukciju uzgajališta; izgradnju ili rekonstrukciju objekata za skladištenje hrane i skladištenje opreme; nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda uzgoja na tržište. Kriterijumi za podršku će biti definisani javnim pozivom.
Korisnici	Privredna društva i preduzetnici koji imaju dozvolu za marikulturu.
Način plaćanja	Po dostavljenom zahtjevu za isplatu, na žiro račun korisnika.
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.

Procedura realizacije	Uslov za korišćenje sredstava za poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture je da privredna društva i preduzetnici imaju dozvolu za marikulturu, kao i da proizvode količinu veću od 5 t ribe ili školjaka.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo Kontrola: Institut za biologiju mora, inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora akvakulture odnosi se na kofinansiranje u troškovima rekonstrukcije uzgajališta; izgradnje/rekonstrukcije objekata za skladištenje hrane ili skladištenje opreme; nabavke opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavke opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbijednosti hrane i plasiranje proizvoda uzgoja na tržište.	30.000,00
	UKUPNO:	30.000,00

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE		
B-1.2. Mjera unapređivanja sektora marikulture		
B-1.2.2.	POBOLJŠANJE ZAŠTITE UZGAJALIŠTA ŠKOLJKI OD PREDATORA	
Razlozi za podršku	U Crnoj Gori postoje odlični uslovi za uzgoj školjki i planirano je dalje povećanje uzgajanih količina. Na taj način stvoriće se uslovi za pokrivanje domaće potražnje za ovim proizvodom kao i mogućnost izvoza. Zbog izuzetno velikih šteta koje su na uzgajalištima prethodnih godina uzrokovale orade (<i>Sparus aurata</i>), Institut za biologiju mora je sprovodio eksperimentalni projekat čiji je osnovni cilj bio pronalaženje novih tehničkih rješenja radi adekvatne i trajne zaštite postojećih uzgajališta mušulja i kamenica od predatora. S tim u vezi potrebno je obezbijediti podršku uzgajivačima školjaka radi uvođenja neophodnog sistema zaštite – nabavke mreža, u skladu sa preporukom Instituta.	
Ciljevi	Poboljšanje zaštite uzgajališta školjki od predatora	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška za poboljšanje zaštite uzgajališta školjki od predatora odnosi se na kofinansiranje uzgajivača školjaka za nabavku zaštitnih mreža. Kriterijumi za podršku će biti definisani javnim pozivom.	
Korisnici	Privredna društva i preduzetnici koji imaju dozvolu za marikulturu.	
Način plaćanja	Po dostavljenom zahtjevu za isplatu, na žiro račun korisnika.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Uslov za korišćenje sredstava za poboljšanje zaštite uzgajališta školjki od predatora je da privredna društva i preduzetnici imaju dozvolu za marikulturu.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor za poljoprivredu i ribarstvo Kontrola: Institut za biologiju mora, inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Podrška poboljšanju zaštite uzgajališta školjki od predatora orada	15.000,00
	UKUPNO:	15.000,00

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE		
B-1.3. Mjera unapređenja sektora morskog ribarstva		
B-1.3.1	STVARANJE USLOVA ZA ODRŽAVANJE I ČUVANJE RIBE I DRUGIH MORSKIH ORGANIZAMA	
Razlozi za podršku	Ribarstvo je od posebnog značaja za ekonomski razvoj priobalnih zemalja kao što je Crna Gora koja ima dragocjene, ali neiskorištene resurse u ovom sektoru. Sektor morskog ribarstva i marikulture potrebno je u narednom periodu snažiti u mnogim segmentima kako bi bio konkurentan na EU tržištu. Stoga je potrebno podržati izgradnju efikasnog i konkurentnog sektora kroz podršku ribarima, odnosno preduzetnicima, privrednim društvima u izgradnji objekata na kopnu čime će se poboljšati uslovi čuvanja i zdravstvene ispravnosti proizvoda ribarstva.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> stvaranje uslova za održavanje i čuvanje ribe i drugih morskih organizama. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrškase odnosi na kofinansiranje u troškovima stvaranja uslova za održavanje i čuvanje ribe i drugih morskih organizama na kopnu. Maksimalan iznos budžetskih sredstava do 50% vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do 10.000€.	
Korisnici	Preduzetnik ili Privredno društvo registrovano u CRPS.	
Način plaćanja	Na osnovu zahtjeva za podršku i izvještaja terenske komisije, na žiro račun korisnika.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Uslovi za korišćenje sredstava za podršku u kofinansiranju troškova za stvaranje uslova za održavanje i čuvanje ribe i drugih morskih organizama na kopnu je da je objekat izgrađen i upisan u registar odobrenih objekata koji vodi Veterinarska uprava.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Stvaranje uslova za održavanje, čuvanje i pakovanje ribe i drugih morskih organizama na kopnu.	30.000,00
	UKUPNO:	30.000,00

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE		
B.1.4. Mjera održivog upravljanja i očuvanja resursa ribe i drugih morskih organizama		
B-1.4.1.	održivo upravljanje i očuvanje resursa ribe i drugih morskih organizama	
Razlozi za podršku	<p>Iskorišćavanje ribljih resursa treba da se vrši u skladu sa održivim ekonomskim, ekološkim i socijalnim razvojem što se ostvaruje, između ostalog, pravilnim i racionalnim obavljanjem ribolova i primjenom principa predostrožnosti u sprovođenju mjera zaštite i očuvanja živih resursa mora uz održavanje biološkog diverziteta. Istraživanja u ribarstvu su potrebna za popunjavanje nedostataka u razumijevanju ribarstva, postizanje ciljeva odgovornog upravljanja i za identifikovanje novih mogućnosti za ribolov. Institut za biologiju mora iz Kotora kao nadležna naučna ustanova za poslove morskog ribarstva ima ključnu ulogu u istraživanju i procjeni ribljeg fonda, praćenju stanja i procjeni održivog korišćenja ribe i drugih morskih organizama, monitoring populacione dinamike riba, monitoring kvaliteta vode i biomonitoring vode za uzgajališta kao i pružanje stručne pomoći za izradu strateških dokumenta i zakonskih akata. Prioritet Crne Gore je razvijanje efikasnog i profitabilnog sektora ribarstva za sve zainteresovane subjekte koji će se temeljiti na dugoročnom integrisanom Planu upravljanja. Ovo zahtijeva jačanje Instituta za biologiju mora i njegovih kapaciteta za suštinsko ulaganje sredstva u proces planiranja u ribarstvu.</p> <p>U cilju smanjenja ilegalnih ribolovnih aktivnosti, ispunjenja evropskih normi u oblasti kontrole i nadzora uspostavljen je Satelitski sistem monitoringa ribolovnih plovih objekata (SSMP) i Ribarski informacioni sistem (RIS).</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> pouzdana procjena raspoloživih resursa ribe i drugih morskih organizama (demersalne, sitne plave ribe, školjke) sa kapacitetom za utvrđivanje kvote za izlov; zdravstveno bezbjedne zone ribolovnog mora za uzgoj proizvoda marikulture; smanjenje broja ilegalnih ribolovnih aktivnosti na moru; održavanje, unapređivanje, i dalji razvoj Ribarskog informacionog sistema i Satelitskog sistema monitoringa ribolovnih plovih objekata. 	
Opis mjere	Podržava se rad Instituta za biologiju mora, kao naučne ustanove za poslove morskog	

i kriterijumi za podršku	ribarstva i marikulture, koji obavlja godišnje monitoringe demersalnih, pelagičnih resursa, resursa školjaka kao i monitoring i biomonitoring kvaliteta morske vode za marikulturu. Ministarstvo će, u cilju dugoročnog održavanja i funkcionisanja informacionih sistema u ribarstvu, nastaviti sa angažovanjem IT eksperta, daljim razvojem funkcionalnosti sistema, obezbjeđivanjem satelitskih i mobilnih komunikacionih servisa za nesmetan rad SSMP-a.	
Korisnici	Institut za biologiju mora, IT eksperti i pružaoci satelitskih i mobilnih usluga.	
Način plaćanja	Institut za biologiju mora, na osnovu zahtjeva za isplatu uz izvještaj o procjeni resursa i monitoringu morskog ribarstva i biomonitoringu u marikulturi. IT eksperti, u skladu sa ugovorom i podnesenim zahtjevom za isplatu. Operateri za pružanje satelitskih i mobilnih komunikacionih servisa, u skladu sa ugovorom i podnesenim zahtjevom za isplatu.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Podrška Institutu za biologiju mora se obezbjeđuje na bazi izvještaja o preduzetim aktivnostima i postignutom napretku. Sredstva za angažovanje IT eksperta se obezbjeđuju u skladu sa ugovorom. Sredstva za korišćenje satelitskih i mobilnih komunikacionih servisa se obezbjeđuju u skladu sa ugovorom.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	A. Procjena demersalnih resursa	13.710,00
	• program uzimanja uzoraka;	1.650,00
	• laboratorijski materijal;	5.000,00
	• troškovi goriva za terenski rad;	960,00
	• troškovi dnevnica za istraživače (120 dana);	2.250,00
	• obrada podataka;	2.500,00
	• priprema izvještaja uključujući dodatne interne i eksterne revizije.	1.350,00
B. Procjena pelagičnih resursa	6.400,00	
• program uzimanja uzoraka;	1.000,00	
• laboratorijski materijal;	1.700,00	
• troškovi goriva za terenski rad;	500,00	
• troškovi dnevnica za istraživače (72 dana);	1.200,00	
• obrada podataka;	1.000,00	
• priprema izvještaja uključujući dodatne interne i eksterne revizije.	1.000,00	
C. Monitoring i biomonitoring kvaliteta vode za marikulturu	13.780,00	
• program uzimanja uzoraka;	3.500,00	
• laboratorijski materijal i neophodne hemikalije;	4.500,00	
• troškovi goriva za terenski rad;	1.200,00	
• troškovi dnevnica za istraživače (120 dana);	1.080,00	
• obrada podataka;	2.000,00	
• priprema izvještaja uključujući dodatne interne i eksterne revizije.	1.500,00	
D. Procjena resursa školjaka u Bokotorskom zalivu	5.460,00	
• program uzimanja uzoraka;	1.500,00	
• laboratorijski materijal;	850,00	
• troškovi goriva za terenski rad;	300,00	
• troškovi dnevnica za istraživače (6 dana);	310,00	
• troškovi dnevnica za ronioce;	1.000,00	
• priprema izvještaja uključujući dodatne interne i eksterne revizije.	1.500	
E. Prenos podataka putem satelitskih i mobilnih komunikacionih servisa za potrebe Satelitskog sistema monitoringa ribolovnih plovniha objekata CG (SSMP)	16.650,00	
F. Održavanje Ribarskog informacionog sistema CG (RIS)	5.000,00	
UKUPNO:	61.000,00	

B-2: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA SLATKOVODNOG RIBARSTVA I AKVAKULTURE		
B-2.1. Mjera unapređenja slatkovodnog ribarstva		
B-2.1.1. Održivo upravljenje slatkovodnim ribarstvom		
Razlozi za podršku	Slatkovodne ribolovne vode u Crnoj Gori svojim kapacitetima - čistom i kiseonikom bogatom vodom predstavljaju veliki potencijal za razvoj sportsko ribolovnog turizma. Istraživanja ribolovnih voda i izrada ribolovnih osnova predstavlja osnov za održivo gazdovanje ribljim fondom i planiranje poribljavanja sa kvalitetnom mlađi odgovarajućeg rječnog sliva.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • pouzdana procjena raspoloživih ribljih resursa u slatkovodnim ribolovnim vodama; - ribolovna osnova; • razvoj sportsko ribolovnog turizma; • jačanje kontroleb sportsko-ribolovnih aktivnostiu cilju zaštite i unapređenjaribolovnih voda i ribljih resursa. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podržava se rad Prirodno matematičkog fakulteta – Odsjek za biologiju u izradi ribolovne osnove. Podrškavaju sekorisnici ribljev fondaza organizovanje sportsko-ribolovnih manifestacija, sa ciljem promocije sportsko-ribolovnog turizma, kao i zaunapređivanje čuvanjaizastiteribolovnihvoda.	
Korisnici	Prirodno – matematički fakultet i Korisnici ribljev fonda	
Način plaćanja	Prirodno matematički fakultet (PMF), po dostavljenom zahtjevu na žiro račun PMF-a.. Korisnik ribljev fonda, po dostavljenom zahtjevuna žiro račun korisnika.	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Procedura realizacije	Podrška Prirodno-matematičkom fakultetu se obezbjeđuje na osnovuurađene ribolovne osnove. Podrška korisnicima ribljev fondase obezbjeđuje na osnovu dostavljenog plana i zahtjeva za održavanje manifestacije. Podrška korisnicima ribljev fonda se obezbjeđujenaosnovuizvještaja o sprovedenim aktivnostima na očuvanju i unapređenju ribljev fonda u ribolovnim vodama.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor Direktorata za poljoprivredu i ribarstvo	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	A. Ribolovna osnova sliva rijeke Tare (Opština Kolašin i Mojkovac)	4.000,00
	B. Sportsko ribolovne manifestacije	5.000,00
	C. Unapređivanje čuvanja i zaštite ribolovnih voda	15.000,00
	UKUPNO:	24.000,00

B-2: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I SLATKOVODNE AKVAKULTURE	
B-2.2. Mjera unapređivanja sektora slatkovodne akvakulture	
B-2.2.1	Poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture
Razlozi za podršku	Crna Gora, naročito njen centralni i sjeverni dio, obiluje čistim i kiseonikom bogatim vodama koje predstavljaju veliki potencijal za uzgoj ribe, posebno pastrmke. Međutim, slatkovodna akvakultura odnosno uzgoj pastrmke zbog djelimično neefikasnog načina uzgoja u kombuinaciji sa sporim prirastom, kao i zbog gubitka vode na uzgajalištima teško da bi mogao ostati konkurentan bez velikog smanjenja proizvodnih troškova i osavremenjavanja proizvodnje. Stoga je potrebno nastaviti izgradnju efikasnog i konkurentnog sektora kroz podršku uzgajivačima ribe kako bi se poboljšali uslovi uzgoja i plasmana ovih proizvoda na tržište.
Ciljevi	- poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture odnosi se na kofinansiranje uzgajivača ribe za rekonstrukciju uzgajališta; izgradnju ili rekonstrukciju objekata za skladištenje hrane i skladištenje opreme; nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda uzgoja na tržište. Kriterijumi za podršku će biti definisani javnim pozivom.
Korisnici	Privredna društva i preduzetnici registrovani za obavljanje djelatnosti slatkovodne akvakulture
Način plaćanja	Po dostavljenom zahtjevu za isplatu, na žiro račun korisnika.
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.

Procedura realizacije	Uslov za korišćenje sredstava za poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture je da privredna društva i preduzetnici budu registrovani u CRPS za obavljanje djelatnosti slatkovodne akvakulture, da se nalaze u evidenciji MPRR, da budu registrovani za primarnu proizvodnju u Veterinarskoj upravi kao i da proizvode količinu veću od 5 t ribe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice - generalni direktor direktorata za poljoprivredu i ribarstvo.	
Finansijski plan	Komponente	Iznos u €
	Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture odnosi se na kofinansiranje u troškovima rekonstrukcije uzgajališta; izgradnje/rekonstrukcije objekata za skladištenje hrane ili skladištenje opreme; nabavke opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavke opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranje proizvoda uzgoja na tržište.	30.000,00
	UKUPNO:	30.000,00

7. i 8. OPERATIVNI PROGRAMI UPRAVA

7. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI	
PROGRAM FITOSANITARNIH MJERA	
Razlozi za podsticaj	<p>Fitosanitarna oblast je važan dio ukupnog sistema bezbjednosti hrane kroz doprinos visokom nivou zaštite zdravlja ljudi, životinja i bilja u cijelom prehrambenom lancu.</p> <p>Tokom rasta i razvoja, bilo da se radi o gajenom ili samonikolom, bilje je trajno ugroženo štetnim organizmima, kao što su insekti, grinje, korovi, bakterije, gljive, virusi i drugi štetni organizmi. Sprječavanjem unošenja i širenja, kao i iskorjenjivanjem štetnih organizama, praćenjem sredstava za zaštitu bilja, njihovih rezidua i drugih kontaminenata, sprovođenjem monitoringa zemljišta i/ili hrane biljnog porijekla obezbjeđuje se visok nivo zaštite potrošača i životne sredine, a istovremeno se doprinosi i jačanju konkurentnosti proizvodnji hrane. Štetni organizmi bilja najčešće ne predstavljaju direktnu opasnost za zdravlje ljudi i životinja, ali svojom pojavom u većim razmjerama utiču na smanjenje prinosa i/ili kvalitet hrane biljnog porijekla i mogu prouzrokovati velike ekonomske štete, a u drastičnim slučajevima utiču i na nestanak određenih biljnih vrsta. Da bi se spriječilo propadanje poljoprivrednih usjeva i prinosa poljoprivrednih proizvoda i za stanovništvo obezbjedila bezbjedna hrana biljnog porijekla, neophodno je sprovoditi fitosanitarne mjere.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • uspostavljanje i funkcionisanje sistema proizvodnje bezbjedne hrane biljnog porijekla uz poboljšanje održivosti proizvodnje hrane; • doprinos postizanju boljeg statusa zaštite zdravlja stanovništva; • zaštita zdravlja bilja kroz sprovođenje nadzora nad štetnim organizmima, utvrđivanje njihovog statusa, sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama i njihova eradikacija, sprovođenje kriznih i akcionih planova za pojedine štetne organizme; • proizvodnja zdravstveno ispravnog i kvalitetnog sjemenskog i sadnog materijala, monitoring GMO; • očuvanje biljnih genetskih resursa.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Program fitosanitarnih mjera za 2015. godinu, koji se objavljuje u Službenom listu Crne Gore sadrži detaljan pregled mjera sa potrebnim iznosom finansijskih sredstava za njihovu implementaciju.</p> <p>Program sadrži mjere iz oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdravstvene zaštite bilja; • bezbjednosti hrane, sredstava za zaštitu bilja i sredstava za ishranu bilja; • sjemena i sadnog materijala, GMO i biljnih genetičkih resursa; • kao i neophodnu tehničku i administrativnu podršku za implementaciju programa. <p>Program ne sadrži mjere u slučaju pojave štetnih organizama većih razmjera u zemlji i u okruženju i opasnosti od unošenja na teritoriju Crne Gore. U tim slučajevima se nadzor sprovodi po posebnim programima ministarstva u skladu sa procjenom opasnosti, standardima i prepurakama EK.</p>
Korisnici	Ovlašćena pravna lica za sprovođenje javnih poslova, laboratorije, držaoci bilja.
Način plaćanja	Dijelom avansno; po ispostavljenoj fakturi za obavljeni posao ili nabavku; po izvještaju ili ugovoru.
Realizacija	Fitosanitarna uprava
Procedura	Mjera se sprovodi na bazi Programa rada Fitosanitarne uprave Crne Gore i Programa

realizacije	fitosanitarnih mjera za 2015.godinu. U skladu sa Budžetom za 2015.godinu (funkcionalna klasifikacija 0421-4133, 0421-4147). Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izveštaja koji se podnosi Ministarstvu.
Nadzor i kontrola	Ministarstvo
Finansijski Plan	Komponente:
	1. Program zdravstvene zaštite bilja
	1.1 Posebni nadzori nad štetnim organizmima
	1.1.1 Posebni nadzor <i>Globodera pallida</i> i <i>Globodera rostochiensis</i> (krompirove cistolike nematode)
	1.1.2 Posebni nadzor <i>Bursaphelenchus xylophilus</i>
	1.1.3 Posebni nadzor <i>Meloidogyne chitwoodi</i> Golden et all. (all population) i <i>Meloidogyne fallax</i> Karssen
	1.1.4 Posebni nadzor Potato spindle tuber viroid
	1.1.5 Posebni nadzor <i>Synchytrium endobioticum</i>
	1.1.6 Posebni nadzor <i>Phytophthora ramorum</i>
	1.1.7 Posebni nadzor <i>Gibberella circinata</i>
	1.1.8 Posebni nadzor <i>Ralstonia solanacearum</i> i <i>Clavibacter michigenensis</i> subsp. <i>sepedonicus</i>
	1.1.9 Posebni nadzor <i>Rhynchophorus ferrugineus</i>
	1.1.10 Posebni nadzor <i>Anoplophora chinensis</i> i <i>Anoplophora glabripennis</i>
	1.1.11 Posebni nadzor <i>Epitrix cucumeris</i> , <i>Epitrix similis</i> , <i>Epitrix subcrinita</i> , <i>Epitrix tuberis</i>
	1.1.12 Posebni nadzor <i>Erwinia amylovora</i>
	1.1.13 Poseban nadzor <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>
	1.1.14 Posebni nadzor <i>Xylella fastidiosa</i>
	1.2 Monitoring i fitosanitarne mjere
	1.2.1 Monitoring Pepino mosaic virus
	1.2.2 Monitoring <i>Dryocosmus kuriphilus</i>
	1.2.3 Monitoring <i>Bemisia tabaci</i>
	1.2.4 Monitoring drvenog materijala za pakovanje porijeklom iz Kine
	1.2.5 Monitoring korovske biljke <i>Ambrosia artemisifolia</i> L. (spp)
	1.2.6 Monitoring voćnih muva iz familija <i>Tephritidae</i> i <i>Drosophilidae</i>
	1.3 Stalni nadzori nad štetnim organizmima
	1.3.1 Stalni nadzor <i>Bactrocera oleae</i> (muva masline)
	1.3.2 Stalni nadzor <i>Ceratitis capitata</i> (voćna muva)
	1.3.3 Stalni nadzor cikade vinove loze prenosioci fitoplazmi
	1.4 Realizacija Akcionog plana za <i>Rhynchophorus ferrugineus</i> za 2015.godinu
	1.5 Hitne fitosanitarne mjere
	1.5.1 Ostale hitne mjere koje se ne mogu predvidjeti (spriječavanja najezde biljnih štetočina i slično)
	1.5.2 Laboratorijske analize za sumnju na pojedine štetne organizme
	1.6 Stručno usavršavanje
	2. Program praćenja bezbjednost hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje, sredstava za zaštitu i ishranu bilja
	2.1 Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla
	2.2 Monitoring nitrata u hrani biljnog porijekla
	2.3 Monitoring zemljišta kao objekta za proizvodnju hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje
	2.4 Monitoring određenih kontaminenata u hrani i hrani za životinje neživotinjskog porijekla
	2.5 Program zaštite voća sa monitoringom rezidua pesticida
	2.6 Program zaštite povrtarskih kultura u zaštićenom prostoru sa monitoringom rezidua pesticida
	2.7 Program integralne zaštite bilja
	2.8 Hitne mjere u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje
	3. Program kontrolnih ispitivanja sjemenske proizvodnje i biljni genetički resursi
	3.1 Sjemenska proizvodnja krompira: Procjenjeno je da će se proizvodnja sjemenskog krompira odvijati na površini od 80 ha, za sprovođenje stručne kontrole na ovim površinama neophodna su sredstva od čega je 50% učešće Fitosanitarne uprave, a 50% je učešće proizvođača;
	3.2 Sjemenska proizvodnja žita: Procjenjeno je da će se proizvodnja sjemenskih žita odvijati na površini od 40 ha, za

	<p> sprovođenje stručne kontrole na ovim površinama neophodna su sredstva, od čega je 50% učešće Fitosanitarne uprave, a 50% je učešće proizvođača;</p> <p> 3.3 Monitoring kvaliteta sjemenskog materijala</p> <p> 3.4 Program biljnih genetičkih resursa (banka biljnih gena)</p> <p> 3.5 Mjere monitoringa u oblasti GMO</p> <p> 4. Materijali za posebne namjene (klopke, ex tempore testovi za štetne organizme, hemikalije, mamci i slično)</p> <p> 5. Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa</p>	
	Ukupno:	190.018,42€

8. PROGRAM OBAVEZNIH MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA		
Razlozi za podsticaj	Crna Gora ulaže znatna sredstva u bezbjednost hrane i harmonizaciju pravnih i institucionalnih okvira sa međunarodnim standardima. Imajući u vidu da stočarska proizvodnja predstavlja najznačajniju granu poljoprivrede, sve je veći značaj veterinarske službe za efikasno funkcionisanje sistema očuvanja zdravlja životinja i bezbjedne proizvodnje proizvoda životinjskog porijekla. Stoga je potrebno nastaviti podršku sprovođenju programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja i zaštite javnog zdravlja u cilju izvršavanja zakonskih obaveza u oblasti veterinarske politike i bezbjednosti hrane kako bi se obezbijedio visok nivo zaštite zdravlja životinja od bolesti koje mogu izazvati velike ekonomske štete u stočarskoj proizvodnji i prvenstveno od bolesti prenosivih na ljude hranom životinjskog porijekla (zoonoze).	
Ciljevi	Uspostavljanje i funkcionisanje efikasnog sistema zdravstvene zaštite zdravlja životinja i proizvodnje i prometa bezbjedne hrane životinjskog porijekla. Jačanje institucionalne podrške za bržu implementaciju EU standarda u oblasti zdravlja životinja i proizvodnji proizvoda životinjskog porijekla i rastu BDP.	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja i programi zaštite javnog zdravlja sadrže detaljan pregled mjera sa potrebnim iznosom finansijskih sredstava za njihovu implementaciju. Programom se utvrđuju mjere radi praćenja, sprječavanja pojave, otkrivanja, suzbijanja i iskorijenjivanja zaraznih i parazitskih bolesti, <u>primjerene epizootiološkoj situaciji i stepenu opasnosti</u> (dijagnostička ispitivanja, imunoprofilaktičke, zoosanitarne i biosigurnosne mjere), način njihovog sprovođenja, subjekti koji će ih sprovođiti, izvori, način obezbjeđivanja i korišćenja sredstava, način kontrole, način izvještavanja, kao i drugi uslovi za njihovo sprovođenje. Sprovođenje ovih mjera je obavezno na cijelom epizootiološkom području Crne Gore. Program predviđa i naknadu štete vlasnicima životinja za uginule životinje, oštećene ili uništene stvari i sirovine prilikom sprovođenja mjera za suzbijanje određenih zaraznih bolesti u skladu sa zakonom.</p> <p>Programom se u cilju obezbjeđenja proizvodnje i prometa bezbjedne hrane životinjskog porijekla, podržava i implementacija posebnih programa – monitoringa: rezidua, zoonoza, kontaminanata, mikrobiloskih agenasa i dr u cilju praćenja bezbjednosti hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje u proizvodnji, unutrašnjem i spoljnotrgovinskom prometu.</p> <p>Program ne sadrži mjere u slučaju pojave bolesti većih razmjera i iznenadne pojave bolesti u zemljama u okruženju i opasnosti od unošenja na teritoriju Crne Gore. U tim slučajevima se nadzor sprovodi po posebnim programima ministarstva u skladu sa procjenom opasnosti, standardima i preporakama EK i OIE (međunarodna organizacija za zdravlje životinja).</p>	
Korisnici	Veterinarske ambulante, Specijalistička veterinarska laboratorija i ovlašćene laboratorije, poljoprivredna gazdinstva, Veterinarska uprava.	
Način plaćanja	Poljoprivrednim proizvođačima preko banaka, a ostalim korisnicima po ispostavljenoj fakturi Veterinarskoj upravi za obavljeni posao uz izvještaj i dijelom avansno.	
Realizacija	Veterinarska uprava, odgovorno lice direktor Veterinarske uprave	
Procedura realizacije	Mjere se sprovode na bazi Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja i zaštite javnog zdravlja u okviru Veterinarske uprave Crne Gore u skladu sa Budžetom Crne Gore (funkcionalna klasifikacija 41101-Veterinarska Uprava 4181). Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izvještaja, koji se podnosi Ministarstvu.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo	
Finansijski Plan	Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja i zaštite javnog zdravlja	Iznos u €
	A. Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja	1.100.000,00
	1. Praćenje epizootiološke situacije i dijagnostika u slučaju sumnje na	

zarazne bolesti	
2.Tuberkulinizacija goveda porijeklu	
3.Enzootska leukoza goveda	
4.Bruceloza goveda,ovaca i koza	
5.Bolesti pčela	
6.Avijarna influenza	
7.Plavi jezik	
8.Bovina spongioforna ancefalopatija -BSE	
9.Boleti riba i školjki	
10.Parazitske bolesti-zoonoze	
11. Klasična kuga svinja	
12.Bjesnilo	
13.Anraks	
14.Atipična kuga živine	
15.Identifikacija i registracija životinja	
16. Kontrola zdravlja vimena na registrovanim gazdinstvima koji mlijeko i proizvode od mlijeka stavljaju u javni promet (kooperanti i proizvodnja na gazdinstvu)	
16.Tehnička podrška implementaciji programa u oblasti zdravlja životinja i veterinarskog javnog zdravlja	
B. Programi zaštite javnog zdravlja	
1.Monitoring rezidua	55.000,00
2. Monitoring salmonelle i listerije	
3. Monitoring kontaminenata u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	45.000,00
UKUPNO	1.200.000,00